

Ämnesplanering för svenska som andraspråk på introduktionsprogrammet språkintröduktion

Hänvisning till detta dokument:

Intensivsvenska. 2023. *Ämnesplanering för svenska som andraspråk på introduktionsprogrammet språkintröduktion*. SKRIVS 2. Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.

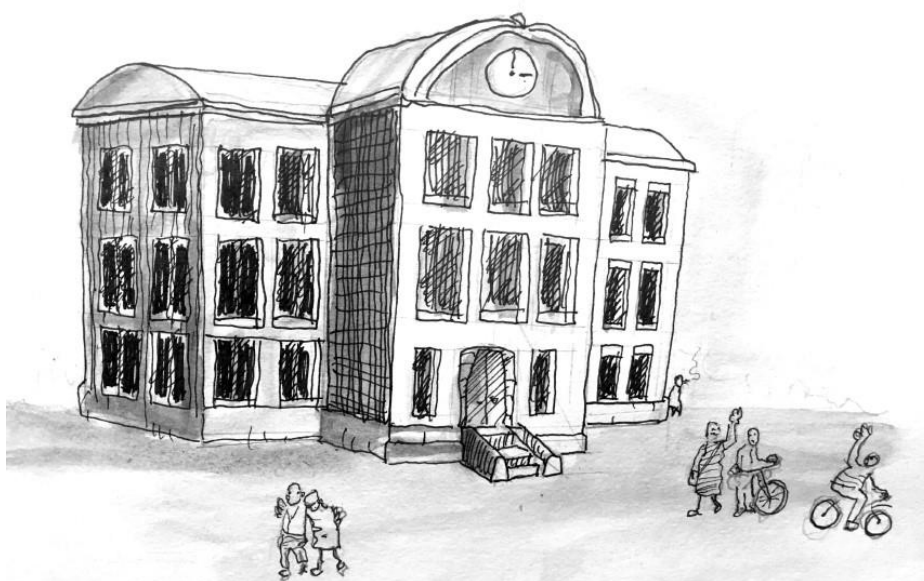

Illustration: Ove Larsson

Ämnesplaneringarna är framtagna inom utvecklingsprojektet Intensivutbildning i svenska för nyanlända skolelever (Intensivsvenska 2016–2020). Höstterminen 2022 började en ny läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet att gälla. Detta är en uppdatering av ämnesplaneringarna i enlighet med Lgr 22.

SKRIFTER FRÅN INTENSIVSVENSKA NR 2

2023-01-31

Innehåll

Intensivutbildning i svenska för nyanlända skolelever	6
Intensivsvenskamodellen	8
Intensivsvenskamodellen – stöttning för planering och genomförande av utbildning och undervisning	8
Ämnesplaneringarna	11
Vad är en ämnesplanering?	11
Varför behövs ämnesplaneringar?	12
Hur är ämnesplaneringarna uppbyggda?	13
Hur ska ämnesplaneringarna användas?	14
Hur kan ämnesplaneringarna tillämpas?	16
innehållet och målen	16
Skolans planering av timplaner	17
Generell läsguide för modulerna	21
Ämnesplaneringen i svenska som andraspråk (sva)	22
Färdigheter och kunskapsområden i sva	23
Sva-planeringens uppbyggnad över terminer och i moduler	26
Terminsöversikten i ämnesplaneringen	27
Modulerna i ämnesplaneringen	27
Veckor i modulerna	28
Modell för timfördelning i sva	28
Annat resursmaterial i sva	29
Terminsöversikt	31
Mål och innehåll för modulerna	33
Termin 1. Modul 1. Personligt återberättande; beskrivande text (3 v.)	33
Modulinnehåll för modul 1 i sva	33
Vecka 1. Introduktion: Skolan i Sverige eller Djur och natur	34
Vecka 2. Berättande påståendesatser, ordinlärningsstrategier och litterarisering	34
Vecka 3. Återberättande och beskrivande text; eget läsande och skrivande	35
Modul 2. Fakta; beskrivande text (3 v.)	36
Modulinnehåll för modul 2 i sva	36
Vecka 1. Läsning, läsförståelse och arbete med modelltexter	37
Vecka 2. Faktatextens kännetecken	37
Vecka 3. Faktatext och eget skrivande	38
Modul 3. Argumenterande text; insändare (4 v.)	39

Modulinnehåll för modul 3 i sva	39
Vecka 1. Insändare och argument	40
Vecka 2-3. Att skriva insändare	40
Vecka 4 Respons och bearbetning av insändare	41
Modul 4. Återberättande och beskrivande text (3 v.)	42
Modulinnehåll för modul 4 i sva	42
Vecka 1. Lässtrategier och textsamtal	43
Vecka 2. Beskrivande respektive återberättande text	43
Vecka 3. Miljö- och personbeskrivning; presens och preteritum i beskrivande och återgivande text	44
Modul 5. Beskrivande text (4 v.)	45
Modulinnehåll för modul 5 i sva	45
Vecka 1. Läsning och tolkning av text; ordföljd	46
Vecka 2. Läsning och tolkning av text; ordföljd	46
Vecka 3. Läsning och eget skrivande	47
Vecka 4. Högläsning och eget skrivande	47
Termin 2, modul 6. Instruerande text (2 v.)	49
Modulinnehåll för modul 6 i sva	49
Vecka 1. Instruerande text – uppbyggnad och språk	50
Vecka 2. Instruktioner i skrift och tal	50
Modul 7. Jämförande text (3 v.)	52
Modulinnehåll för modul 7 i sva	52
Vecka 1. Jämförelser och komparation	53
Vecka 2. Jämförande uttryck och eget skrivande	53
Vecka 3. Jämförande uttryck och eget skrivande	54
Modul 8. Intervju och reportage (4 v.)	55
Modulinnehåll för modul 8 i sva	55
Vecka 1. Reportage och förberedelser för intervjuer	56
Vecka 2. Direkta och indirekta frågor, genomförande, dokumentation och sammanställning av intervju	57
Vecka 3. Skrivande av reportage	57
Vecka 4. Skrivande av reportage, kamratrespons och diskussion	58
Modul 9. Återge olika perspektiv; textbearbetning och kamratrespons (7 v.)	59
Modulinnehåll för modul 9 i sva	59
Vecka 1. Lässtrategier, läsa mellan raderna och samtala om text	60
Vecka 2. Lässtrategier, läsa mellan raderna och samtala om text	60
Vecka 3. Läsning, tolkning och återgivning av olika perspektiv i text	61
Vecka 4. Eget skrivande och fortsatt läsning	62
Vecka 5. Eget skrivande och fortsatt läsning	62
Vecka 6. Färdigskrivande, läsning av andra elevers texter och arbete med kamratrespons	63
Vecka 7. Textbearbetning och egenreflektion	63
Modul 10. Förklarande text (4 v.)	65

Modulinnehåll för modul 10 i sva	65
Vecka 1. Orsakssamband och språkliga uttryck för samband	65
Vecka 2. Förklarande text och orsakssamband	66
Vecka 3. Förklarande text – eget skrivande eller muntlig presentation	66
Vecka 4. Förklarande text – eget skrivande eller muntlig presentation	67
Termin 3. Modul 11. Argumenterande text (4 v.)	68
Modulinnehåll för modul 11 i sva	68
Vecka 1. Olika argumenterande texttyper; skillnad mellan fakta och åsikter	69
Vecka 2. Analytiska perspektiv på argumenterande text	69
Vecka 3. Insändare, åsikter och fakta	70
Vecka 4. Debattartikel, åsikter och fakta	70
Modul 12. Miljö- och personbeskrivningar (4 v.)	72
Modulinnehåll för modul 12 i sva	72
Vecka 1. Personbeskrivningar	73
Vecka 2. Personbeskrivning – eget skrivande	73
Vecka 3. Miljöbeskrivning	74
Vecka 4. Miljö- och personbeskrivningar – analytiska perspektiv	75
Modul 13. Argumenterande text (2 v.)	76
Modulinnehåll för modul 13 i sva	76
Vecka 1. Den argumenterande textens kännetecken, skillnad mellan fakta och åsikter – eget skrivande	77
Vecka 2. Respons och bearbetning	78
Modul 14. Leda och delta i samtal; sammanfattande text (5 v.)	79
Modulinnehåll för modul 14 i sva	79
Vecka 1. Läsning och sammanfattning av text	80
Vecka 2. Förberedelse för att leda och delta i samtal om text	81
Vecka 3 och 4. Leda och delta i textsamtal; sammanfatta text för andra	81
Vecka 5. Det muntliga nationella provet	82
Modul 15. Resonerande text; sakprosa (2 v.)	83
Modulinnehåll för modul 15 i sva	83
Vecka 1. Läs och skriva resonerande text	84
Vecka 2. Skriva och revidera resonerande text	84
Termin 4. Modul 16. Texttyper och genrer inför det nationella provet (9 v.)	86
Modulinnehåll för modul 16 i sva	86
Vecka 1. Läsning och lässtrategier	87
Vecka 2. Lässtrategier, läsning och det nationella provet	87
Vecka 3. Krönika	88
Vecka 4. Krönika, beskrivningar och adjektivets böjning	89
Vecka 5. Krönika, läsförståelse och skrivande	89
Vecka 6. Resonerande text, läsförståelse och huvudsats- och bisats	90
Vecka 7. Resonerande text	91
Vecka 8. Resonerande text	91
Vecka 9. Nationellt prov/Resonerande text	92

Modul 17. Muntlig presentation och brevskrivning (4 v.)	93
Modulinnehåll för modul 17 i sva	93
Vecka 1. Vad är en muntlig presentation?	94
Vecka 2. Personligt brev	94
Vecka 3. Förberedelse inför muntlig presentation	95
Vecka 4. Muntlig presentation	95
Modul 18. Novell: genremedvetenhet, lässtrategier, litteratursamtal och skrivande (5 v.)	97
Modulinnehåll för modul 18 i sva	97
Vecka 1. Genremedvetenhet, lässtrategier	98
Vecka 2. Verbens funktion i texter	98
Vecka 3. Novelläsning, referat och samtal	99
Vecka 4. Novellskrivande och kamratrespons	99
Vecka 5. Resonerande text	100
Modul 19. Språksociologi och variation (3 v.)	101
Modulinnehåll för modul 19 i sva	101
Vecka 1. Språksociologi	102
Vecka 2. Brytning och dialekt	102
Vecka 3. Svenskan och andra språk	102
Litteratur	104

Intensivutbildning i svenska för nyanlända skolelever

Det material som du nu har framför dig är en av tretton så kallade *ämnesplaneringar*. I ämnesplaneringarna är det centrala innehållet och betygskriterierna i kursplanerna (Lgr 22) sorterat, organiserat och bearbetat till en tvåårig grundplan för olika skolämnen på introduktionsprogrammet Språkintröduktion. (De fungerar även för andra introduktionsprogram som inkluderar de givna ämnena.) Ämnesplaneringarna är ett resultat av ett nära och intensivt samarbete mellan forskare, skolledare och yrkesverksamma lärare under sex år: 2016–2020 inom ramen för utvecklingsprojektet Intensivsvenska, från 2020 och framåt i ett flertal forsknings- och samverkansprojekt. I detta introduktionskapitel beskrivs dels projektets grundtankar, dels hur ämnesplaneringarna kan läsas och användas. Ämnesplaneringarna har genomgått flera revideringsrundor, den senaste efter införandet av Lgr 22.

Intensivutbildning i svenska för nyanlända skolelever (Intensivsvenska) var ett samverkansprojekt som pågick 2016–2020.¹ Namnet *Intensivsvenska* betecknar numera den forskargrupp som driver en rad olika projekt som har sprungit ut utvecklingsprojektet Intensivsvenska. Forskargruppens vetenskapliga hemvist är Institutionen för svenska och flerspråkighet vid Stockholms universitet. Moderprojektet ingick i Wallenbergstiftelsernas satsning Utbildning för ökad integration (2016–2020). Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse var huvudfinansier med Stockholms universitet och Institutionen för svenska och flerspråkighet som medfinansierare. Projektets huvudman var Svenska Akademien. För utförligare information om projektet *Intensivsvenska* och efterföljande projekt, se www.intensivsvenska.se.

De övergripande mål som har styrt arbetet i projektet är

1. hållbar utveckling av utbildning och undervisning och
2. långsiktig förbättring av skol- och undervisningspraktiken genom implementering av gemensamt framarbetade arbetssätt och strukturer.

¹ Projektledningen utgjordes av Maria Lim Falk (projektledare), Helena Bani-Shoraka (bitr. projektledare) och Tomas Riad. Därtill har projektgruppen inkluderat följande personer: Ann Boglind, Evelina Bång, Julia Forsberg, Carmen Galian Barrueco, Olle Josephson, Monica Karlsson, Margareta Majchrowska, Johanna Prytz, Débora Rottenberg, Ghazaleh Vafaeian, Gustav Westberg och Torbjörn Westerlund. Alla har bidragit i arbetet med ämnesplaneringarna – ett arbete som bland annat har omfattat analyser av styrdokument, konkretiseringar av mål, delmål och innehåll i samarbete med lärare, daglig dokumentation i klassrummen på projektskolorna för t.ex. uppföljning och utvärdering av ämnesplaneringarnas funktionalitet, fortlöpande arbete i ämneslärargrupper för fortsatt utveckling och revidering av ämnesplaneringarna och andra projektsatsningar. För mer information om projektskolorna, se fotnot 7.

Målgruppen för arbetet har i första hand varit nyanlända elever i gymnasieåldern, en elevgrupp som siktar mot att uppnå gymnasiebehörighet. Dessa elever har mest bråttom och på dem är kraven som störst, språkligt och kognitivt. De ska på kort tid lära sig svenska från grunden och erövra en språklig kompetens som är funktionell i skolsammanhang – ett specialiserat, skriftspråksbaserat och abstrakt språk för lärande i olika ämnen (t.ex. Hakuta, Butler & Witt 2000, Schleppegrell 2004, Lindberg 2007, 2011, jfr Skolverket 2017). Sådana höga krav förutsätter en genomtänkt och konkret plan både för utbildningen i sin helhet, och för den innehållsliga och språkutvecklande undervisningen i de enskilda ämnena (jfr Skolinspektionen 2010, 2019).² Det är en sådan plan som projektarbetet inriktades mot.

Att utvecklingsarbetet skulle omfatta *hela* den utbildning i det svenska utbildningssystemet som är avsedd för nyanlända elever i gymnasieåldern – *introduktionsprogrammet Språkintröduktion*³ – framstod som självklart.⁴ Projektet har från början haft skolans uppdrag och dess måluppfyllelse för ögonen, och skolförbättring är en del av målet. Med detta mål är det nödvändigt att omfatta hela utbildningen. Arbetet har inbegripit dels uppläggning och organisation av utbildningen i sin helhet, dels planering och strukturering av undervisningen i olika skolämnen. Såväl det organisatoriska som pedagogiska utvecklingsarbetet har skett i direkt anslutning till undervisning och lärande i klassrummet. En viktig utgångspunkt har varit att beakta och synliggöra hela styrkedjan för att klargöra dess betydelse för enskilda skolor, rektorers och lärares förutsättningar för att bedriva sitt arbete (jfr Håkansson & Sundberg 2016 om förändringsteori, skolförbättring och strategier för en hållbar skolutveckling). Rektorerna och lärarna på olika skolor i olika kommuner har aktivt deltagit i utvecklingsarbetet, tillsammans med forskargruppen. Parallellt med detta har forskarna studerat och analyserat kommunernas och skolornas mottagnings- och kartläggningsrutiner, deras inplaceringsförfarande och gruppindelningsprinciper, liksom deras grunder för schemaläggning och annan planering av programmet.

² Skolinspektionen 2010 – om framgångsfaktorer för undervisning; Skolinspektionen 2019 – om utmaningar med att skapa förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet i svenska som andraspråk.

³ Språkintröduktion är ett av fyra introduktionsprogram i gymnasieskolan. Introduktionsprogrammen är organiserade på olika sätt i olika kommuner, varför en nyanlända elev i en del kommuner ganska snart går över till ett annat introduktionsprogram, t.ex. individuellt alternativ (IMA) eller yrkesintroduktion (IMY). Vi håller oss till benämningen språkintröduktion, men de skolor vi samarbetar med kan lika gärna ha sina nyanlända elever på IMA eller IMY.

⁴ Alternativ hade varit att i utvecklingsarbetet enbart omfatta ett eller ett par ämnen eller ämnesdidaktiska perspektiv och/eller ha en tematisk inriktning som till exempel 'språkutvecklande arbetssätt' eller 'att utveckla litteracitet på ett andraspråk', etc. eller helt och hållet lägga fokus på ämnet svenska som andraspråk. Sådana avgränsningar skulle dock ha motverkat syftet att utforma en utbildning där alla ämnen och lärare samarbetar för att nå ökad likvärdighet, högre måluppfyllelse och en jämn och god kvalitet i undervisningen.

Intensivsvenskamodellen

Med de ovan nämnda övergripande målen som bakgrund kan det konkreta projekt målet formuleras så här: en målorienterad, konkret och systematiskt upplagd grundmodell för språkintröduktion som ger förutsättningar för en likvärdig utbildning med hög kvalitet, ökad måluppfyllelse och bättre genomströmning.

Vi har valt att använda oss av ordet *modell*, trots att det inom utbildningsvetenskaplig och pedagogisk forskning liksom i skolpraktikkontexten ofta verkar kunna associeras med färdiga koncept, kanske också enkla tips och tricks. Det är därför viktigt att understryka att arbetet inom ramen för projektet *Intensivsvenska* utgår från att det inte finns några enkla och snabba lösningar på de stora utmaningar som utbildning av nyanlända innebär. Envar som varit inblandad i sådan utbildning vet att det inte finns någon ”quick fix”. Det krävs samarbete och långsiktighet för att utveckla och etablera hållbara strategier, processer och arbetssätt.

En annan grundtanke var att projektets arbete skulle kunna få spridning efter de fyra första arbetsåren (2016–2020). Vi uppmärksammade därför kontinuerligt specifika och generella perspektiv på arbetet som sådant under hela processen. Å ena sidan har utvecklingsarbetet utgått från de faktiska utmaningar som lärare och rektorer på projektskolorna har upplevt och identifierat i mötet med den heterogena elevgruppen nyanlända i sina specifika skol- och klassrumspraktiker (se fotnot 7 för mer information om projektskolorna). Å andra sidan har en betydelsefull aspekt av projektets processledningsroll varit att kontinuerligt lyfta blicken och växla perspektiv från det specifika till det generella. Efter ytterligare snart tre läsår (2020–2023) kan vi konstatera att många av målsättningarna har infriats. Det långsiktiga arbetet har visat sig vara både hållbart och användbart för fler, och från och med hösten 2022 har forskargruppen Intensivsvenska ett samverkansprojekt tillsammans med Skolverket – *Samsyn, Samordning och synlighet i utbildning och undervisning i gymnasieskolans introduktionsprogram* (IM), för att möjliggöra för fler huvudmän och skolor att implementera arbetssätt och metoder utvecklade inom Intensivsvenska.⁵

Intensivsvenskamodellen – stöttning för planering och genomförande av utbildning och undervisning

Den grundmodell som projektarbetet har resulterat i kan beskrivas som ett system av planerad global stöttning såväl för uppläggning och organisation av utbildningen i sin helhet, som för planering och strukturering av undervisningen i

⁵ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kurser-och-utbildningar/intensivsvenska-samsyn> och <http://intensivsvenska.se/intensivsvenska-2-020/>.

olika skolämnen.⁶ Intensivsvenskamodellen kan liknas vid en rejäl byggnadsställning runt skol- och klassrumspraktikerna, i vilka väsentliga funktioner har satts under lupp och analyserats för att sedan kunna stärkas och utvecklas vidare.

Struktur och *systematik*, *konkretion* och *explicit*het är två centrala begreppspar i Intensivsvenskamodellen. De kan ses som grundläggande förutsättningar för en likvärdig skol- och klassrumspraktik med hög kvalitet och höga förväntningar på eleverna. Begreppen fångar väl in de faktorer som enligt till exempel Skolinspektionen (2010) kännetecknar god undervisning, framgångsrika lärare och ett utvecklingsinriktat och stabilt kollegium. De fångar också in aspekter som i forskningen har visat sig ha stor betydelse för elevers lärande och studieresultat, både på lång och kort sikt (Nordenbo m.fl. 2008, Håkansson & Sundberg 2012).

Struktur och systematik hänger nära samman i Intensivsvenskamodellen. På en övergripande nivå avser *struktur* utbildningens inre uppbyggnad, som till exempel organisering av ämnen, undervisningstid och schemaplanering för olika elevgrupper (Vad ska läsas när och av vem?). Det handlar om att skapa så goda förutsättningar som möjligt på en skola, i en kommun eller region för att kunna göra träffsäkra och välgrundade anpassningar av utbildningen till olika elevgrupper. Ett steg närmare undervisningen, på ämnesnivå, handlar struktur om disposition av ämnenas olika delinnehåll och förväntade förmågor och färdigheter. På undervisningsnivå handlar struktur om planering och organisering av innehåll och arbetssätt för såväl sekvenser av lektioner som för enskilda lektioner och moment inom en lektion.

Utöver att vara strukturerad bör såväl utbildningens uppläggning som undervisningen i olika ämnen i möjligaste mån också vara *systematisk*. Det systematiska kan röra principer för till exempel vilka ämnesområden som med fördel kan läsas i en elevgrupp med kort skolbakgrund eller i en elevgrupp med hittills mycket begränsade kunskaper i svenska. Vad är rimliga och stimulerande mål för denna elevgrupp? Hur kan undervisningen i olika ämnen planeras på ett effektivt och ändamålsenligt sätt för elever som har lång skolbakgrund och som kan förväntas ha en snabb progression i svenska? Vad är lämpligt att behandlas tidigt i utbildningen respektive senare? Och så vidare.

Exempel på redskap som *tillsammans* med Intensivsvenskans ämnesplaneringar (som presenteras nedan) kan fungera som utgångspunkt för en planering som syftar till att främja systematisk progression är (1) Skolverkets bedömningsstöd *Bygga svenska* (2017), (2) registermodellen för språkutveckling, språkanvändning och språklig variation mot bakgrund av situationella förutsättningar i olika sammanhang (Halliday & Hasan 1989, Martin & White 2005), (3) Cummins fyrfältsmodell för undervisning och lärandets zoner (Cummins 1981, 1984,

⁶ Jfr stötningsbegreppet hos Gibbons 2002 och Polias, Lindberg & Rehman 2017.

Gibbons 2015, jfr Mariani 1997), och (4) cirkelmodellen för realisering av undervisningsplanering i cykler (Martin & Rothery 1986, Kuyumcu 2004, 2013, Johansson & Sandell Ring 2010). I artikeln *Planera för progression* ges exempel på hur redskapen konkret kan användas i samverkan (se Lim Falk 2017).

Om struktur och systematik framför allt handlar om att strukturera och systematisera utbildningens och undervisningens *vad* och *hur* på olika nivåer, så handlar *konkretion* och *explicititet* om att tydliggöra och underlätta förståelsen av strukturen och systematiken (för både lärare och elever). Såväl innehåll och mål (*vad:et*) som vägen dit (*hur:et*) behöver ha en klar och tydlig form, och formuleras så konkret som möjligt. Därutöver behöver innehåll och mål uttryckas explicit och göras synligt för alla berörda (jfr Skolinspektionen 2010, SKL 2019). Lärarens förståelse av strukturen och systematiken och betydelsen av dem för elevernas kunskapsutveckling är steg ett (jfr Nordenbo m.fl. 2008). Det nödvändiga nästa steget är att strukturen, systematiken och det konkretiserade innehållet och målen kommuniceras tydligt och begripligt till eleverna (jfr Håkansson & Sundberg 2012).

De så kallade *ämnesplaneringarna* är centrala i det system av stöttning som Intensivsvenskamodellen innebär. En ämnesplanering kan kort och gott beskrivas som en strukturering och konkretisering av kursplanens övergripande mål, centrala innehåll och betygskriterier. Utformandet av denna typ av stöttningmaterial bygger på det starka stöd som forskningen ger beträffande vikten av tydliga mål för elevers kunskapsutveckling och studieresultat (se referenser i avsnittet ovan). Enligt Skolinspektionen (2010) är flertalet av de faktorer som kännetecknar god undervisning och framgångsrika lärare relaterade till en undervisningsmiljö som stödjer och tydligt strukturerar såväl innehållet i undervisningen som elevens arbete. Lärare och forskare har i Intensivsvenska (2016–2020) ägnat över 1000 arbetstimmar åt att sortera, organisera och precisera det centrala innehållet och förmågorna i kursplanen, och att konkretisera betygskriterierna i delmål ner på veckonivå och/eller lektionsnivå. Därutöver har utvecklingsarbetet inkluderat kontinuerliga ämneslärmöten och klassrumsobservationer. I och med de nya kursplanerna från 2022, Lgr 22, har en genomgripande revideringsomgång genomförts i flera steg, där sex forskare och ca 70 lärare i olika konstellationer har granskat förändringarna i Lgr 22, diskuterat konsekvenserna av förändringarna för ämnesplaneringarna och utforskat de didaktiska följderna.

Utöver ämnesplaneringarna har Intensivsvenska utarbetat material för särskilda satsningar. Studiemedvetenhet och ordförråd är två sådana satsningar i projektet. De är båda ämnesöverskridande och involverar lärare i alla ämnen. De förutsätter också samarbete mellan lärare inom och mellan ämnen. Den tredje satsningen – litterarisering – har stor betydelse för undervisning och språkutveckling i alla ämnen, men som kunskapsområde och i implementeringsavseende ligger satsningen i huvudsak inom sva-lärarnas ämneskompetens. För information om

de särskilda satsningarnas inriktning, vetenskapliga grund och metoder för genomförande och de specifika sva-satsningarna (uttal, skönlitteratur och grammatik) – se projektets separata publikationer. Det här dokumentet fokuserar i det följande enbart på ämnesplaneringarna.

Ämnesplaneringarna

Ämnesplaneringarna är alltså utformade med ledorden struktur, systematik, konkretion och explicititet som utgångspunkt. De är redskap som kan bidra till högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet med hög kvalitet i utbildning och undervisning både inom en skola, mellan skolor och mellan kommuner. De är särskilt utformade för introduktionsprogrammet Språkinträdning i gymnasieskolan (eller Individuellt alternativ), men kan också användas och anpassas till undervisning på högstadiet. I enlighet med styrdokumentet för introduktionsprogrammen syftar de till att eleverna ska uppnå gymnasiebehörighet och tar därför sikte mot centralt innehåll och betygskriterier för årskurs 9 i Lgr 22.

Vad är en ämnesplanering?

En ämnesplanering är en konkretisering av det centrala innehållet och betygskriterierna i ett specifikt skolämne i kursplanen för år 7–9 (Lgr 22). Den tar alltså sikte mot centralt innehåll och betygskriterier i de olika skolämnena för årskurs 9, men beaktar även innehåll och krav i kursplanernas tidigare årskurser. Detta är nödvändigt särskilt i vissa ämnen, för att alla elever, även de med kort eller ingen skolbakgrund från sina hemländer, ska ha möjlighet att bygga upp de kunskaper och det språk som utgör kriterierna efter nio års skolgång i det svenska skolsystemet (se vidare nedan). Lika viktigt är det att innehåll och mål också ger eleverna förutsättningar att faktiskt klara sig på nästa utbildningsnivå, det vill säga på gymnasiet eller i vuxenutbildningen.

Ämnesplaneringarna innehåller uppföljningsbara mål och delmål, preciserade ner på veckonivå, för några ämnen även på lektionsnivå. Därtill innehåller de exempel på lärandeaktiviteter, uppgifter och resurser som kan användas i planeringen eller genomförandet av undervisningen. Ämnesplaneringarna i de olika skolämnena är tänkta att utgöra en ram som dels kan stödja läraren i planerings- och bedömningsarbetet, dels kan underlätta samarbeten och synergier mellan ämnen och mellan lärare.

Arbetet med ämnesplaneringar i svenska som andraspråk, matematik, engelska, biologi, kemi, fysik, geografi, historia, religion, samhällskunskap, bild och idrott pågick under en fyraårsperiod, under vilken implementering, utvärdering och vidareutveckling har skett i återkommande cykler. Grundversioner av ämnesplaneringarna togs fram under 2017 genom ett samarbete mellan ett femtiotal yrkesverksamma högstadie- och gymnasielärare och ett femtontal

forskare vid Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Södertörns högskola. Implementering på projektskolorna⁷ skedde sedan i tre faser under tre läsår. Under dessa tre år provades ämnesplaneringarna ut av cirka 100 lärare. Lärarnas arbete har kontinuerligt bidragit till revideringar. Ämnesplaneringarna har alltså reviderats under läsåren 2017/2018, 2018/2019 och 2019/2020 och är ett resultat av över 1000 arbetstimmar och 70 ämneslärmöten, mer än 800 lektionsobservationer och ett gediget samverkansarbete mellan forskare och ett stort antal verksamma lärare. Under läsåret 2019/2020 har också en ämnesplanering i ämnet musik arbetats fram.

Varför behövs ämnesplaneringar?

Kartläggningar, utredningar och granskningar har visat att det råder stora skillnader i processen kring mottagande av nyanlända ungdomar, i organiseringen av utbildningen för dem, och i uppläggningsen av språkintröduktion. Omfattningen av och relationen mellan undervisning i olika ämnen och undervisningen i svenska som andraspråk varierar starkt. Det gäller också kriterier för gruppindelning och anpassning till enskilda elevers förutsättningar och behov (se t.ex. Skolinspektionen 2014, Skolverket 2016). Viss variation är nödvändig eftersom undervisningen ska utgå från varje elevs förutsättningar och behov, men alltför stora skillnader riskerar att skapa problem med likvärdigheten.

Bristande likvärdighet framhålls som ett grundläggande problem i Skolverkets rapport från 2018 (rapport 469) och kopplas där till den flexibla styrningen av språkintröduktion. Liksom övriga intröduktionsprogram i gymnasieskolan styrs det visserligen av både läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11) och kursplanerna för grundskolan (Lgr 11), men saknar programstruktur och examensmål.⁸ Istället är det huvudmannens ansvar att upprätta en plan för utbildningen. Det kan i sammanhanget påpekats att kursplanerna inte är formulerade utifrån just nyanlända elevers förutsättningar och behov och att den progression som synliggörs i kursplanerna stegvis sträcker sig över nio läsår. För lärare som undervisar nyanlända innebär tolkning och implementering därför ofta en särskild utmaning, inte minst med tanke på denna starkt heterogena elevgrupp vad gäller skolbakgrund, litteracitet på modersmålet och andra språk, etc. Studier har konstaterat att det föreligger ett (alltför) stort tolkningsutrymme på ämnesnivå,

⁷ De skolor som har varit involverade i projektet är Nacka gymnasium i Nacka kommun, Södra Latins gymnasium och Kärrtorps gymnasium i Stockholms kommun, Morabergs studiecentrum i Södertälje kommun, Jenny Nyströmsskolan i Kalmar kommun, IM Jacobsskolan i Hässleholms kommun och Norra Sorgenfri gymnasium – numera Helenholms gymnasium – i Malmö kommun. Skolorna har varit antingen labb-, test- eller modellskolor, vilket betyder att de har haft olika roller i projektet vad gäller utveckling, revidering och implementering av ämnesplaneringarna. Från 2020 och framåt har ytterligare skolor bidragit i utvecklingsarbetet – Duveholmsgymnasiet i Katrineholm och Rönnowska skolan i Helsingborg.

⁸ Att både Gy 11 och Lgr 22 styr intröduktionsprogrammen beror på att programmen finns i gymnasieskolan, och att undervisningen siktar mot gymnasiebehörighet, dvs. mot godkända betyg motsvarande årskurs 9.

inte minst eftersom kursplanerna upplevs som orealistiska (Florin Sädboom 2015, Odenstad 2018, jfr Myndigheten för skolutveckling 2004).

Ämnesplaneringarna underlättar alltså inte bara lärarnas planerings- och undervisningsarbete – de bidrar också till ökad likvärdighet, vilket har varit en viktig utgångspunkt för projektets arbete.

Hur är ämnesplaneringarna uppbyggda?

Utöver att precisera innehåll och mål tydliggör ämnesplaneringarna också tidskraven, det vill säga vad som är rimlig undervisningstid för varje ämne. Det underlättar utformningen av studieplaner och schemaläggning av klasser. En central egenskap hos ämnesplaneringarna är modulariteten: ämnena är indelade i moduler om 10–20 undervisningstimmar (60 min).⁹ Modulerna avgränsar enskilda kunskapsområden inom de olika ämnena. De kan kombineras på olika sätt för anpassning av studietakt och nivå (hur många timmar i veckan eleven/gruppen ska läsa varje ämne) och ämneskombinationen (vilka ämnen eleven läser, eller läser samtidigt).

Ämnesplaneringarna i sin grundversion är disponerade över två läsår. I detta grundupplägg läser eleverna samtliga SO- och NO-ämnen under varje läsår (totalt 66–70 undervisningstimmar per ämne), men bara ett SO-ämne och ett NO-ämne parallellt. Totalt består varje SO- och NO-ämne av fyra moduler (A–D). Under termin 1 ägnas till exempel de första fyra veckorna i SO åt geografi med fyra undervisningstimmar i veckan (modul A i geografi) och de första fem veckorna i NO åt biologi med tre undervisningstimmar i veckan (modul A i biologi). Därefter följer fyra veckor med samhällskunskap (modul A i samhällskunskap) och fem veckor med fysik (modul A i fysik), osv. För en detaljerad översikt av grundupplägget i NO och SO, se

⁹ Modulerna i ämnena bild, idrott och hälsa och musik har oftast mindre omfattning. Dessa ämnen brukar ha färre lektioner i veckan och färre undervisningstimmar totalt sett (ca 34 timmar under ett läsår).

Tabell 1.

Övriga ämnen läser eleverna kontinuerligt under alla veckor och terminer. För dessa ämnen blir antalet moduler betydligt fler och de varierar också i längd. För mer information om moduler och deras innehåll, se respektive ämnesplanering.

Utformningen av ämnesplaneringarna¹⁰ utgår från följande antal undervisningstimmar per vecka och modul:

- Svenska som andraspråk: 8–12 tim./v. (beroende på elevgrupp)
- Engelska: 2–4 tim./v.
- Matematik: 3 tim./v.
- NO: 3 tim./v.
 - Biologi: 1 modul om 5–6 v. per termin
 - Kemi: 1 modul om 5–6 v. per termin
 - Fysik: 1 modul om 5–6 v. per termin
- SO: 4 tim./v.
 - Geografi: 1 modul om 4–5 v. per termin
 - Historia: 1 modul om 4–5 v. per termin
 - Religion: 1 modul om 4–5 v. per termin
 - Samhällskunskap: 1 modul om 4–5 v. per termin
- Bild: 1 tim./v. (koncentrationsläses ofta i en elevgrupp varannan termin, dvs. med 2 tim./v. under en termin)
- Musik: 1 tim./v. (koncentrationsläses ofta under ett år med 2 tim./v. under två terminer)
- Idrott: 1,5 tim./v.

En tanke i grundupplägget är att de nyanlända eleverna ska hinna inhämta så mycket språkkunskaper som möjligt innan de avslutar ämneskurserna. Detta ökar deras chanser att nå godkända betyg. Grundupplägget av ämnesplaneringarna tar hänsyn till såväl den innehållsliga som den språkliga progressionen *inom* varje ämne. Utöver det tar grundplaneringen även hänsyn till placeringen av de olika ämnesmomenten *mellan* ämnena för att skapa möjliga synergieffekter mellan dem. Synergieffekterna kan handla om både innehållet i ämnena och olika förmågor som eleven förväntas lära sig.

Det skall understrykas att två år är en kort tid, för många elever en *för* kort tid. Grundupplägget ska alltså *inte* ses som ett skolstadium eller som ett program avgränsat i tid (två år). Istället innebär detta upplägg ett tydliggörande av innehåll och mål. Konkretiseringen ger förutsättningar för en ökad likvärdhet vad gäller målpuppfyllelse. Sedan kan det ta ett år för några få, två år för en större del, tre år för andra. Ämnesplaneringarna kan och bör anpassas efter det. En del elever

¹⁰ Ämnesplaneringar för ämnena teknik, slöjd och hemkunskap har inte utformats ännu.

kommer inte nå målen inom ramen för ungdomsskolan, men det är viktigt att säkerställa att också den elevgruppen får möjlighet att lära sig så mycket som möjligt under den tid de befinner sig i ungdomsskolan.

Hur ska ämnesplaneringarna användas?

Ämnesplaneringarna har flera funktioner. Några centrala funktioner listas nedan.

- Ämnesplaneringarna som planeringsverktyg
Ämnesplaneringarna konkretiserar och strukturerar ämnenas innehåll och mål över en tvåårsperiod. Den förhållandevis höga graden av konkretion, explicititet och överskådlighet över både kort och lång tid kan väsentligt underlätta arbetet med att planera och anpassa undervisningen till olika elevgrupper. Det gäller oavsett den specifika skolans organisation av programmet språkintröduktion, dess tjänstefördelningsystem eller dess schemalägningsprinciper.
- Ämnesplaneringarna som utgångspunkt för ökat samarbete
Genom att ämnesplaneringarna synliggör de olika ämnenas innehåll och progression över tid utgör de också en god grund för idéutbyte och ett fördjupat samarbete med ämneskollegor och kollegor i andra ämnen som möter samma elever. Systemet med explicita terminsplaneringar och moduler gör det tydligt vilka områden som behandlas i vilket ämne, av vem och när. Det ger goda förutsättningar för att planera till exempel ämnesöverskridande moment, studiebesök eller temadagar.
- Ämnesplaneringarna som redskap för att främja elevernas studiemedvetenhet
Strukturen och de tydliga målen och konkretiserade delmålen kan fungera som underlag i kommunikationen mellan lärare och elever om lärandeprogression, planering, tid, ansvar, etc. Det gäller helklass: Har undervisningen behandlat det avsedda innehållet? Vad ska undervisningen behandla de kommande veckorna? Hur ska jag planera mina studier under denna tid? Och det gäller individuellt för att följa upp lärandeprogressionen: Hur mycket har jag deltagit i? Vad har jag missat? Vad behöver jag göra mer av för att nå målen? Se vidare dokumentet Studiemedvetenhet och måluppfyllelse.
- Ämnesplaneringarna som bedömningsverktyg för och av lärande
Ämnesplaneringarna kan med fördel användas som bedömningsverktyg, eftersom de konkretiserar de mål som undervisningen ska sträva mot och som eleven förväntas uppnå. Vissa mål är inriktade mot kunskaper, andra mot färdigheter och förmågor. De går att använda både på gruppnivå och individnivå.

På individnivå kan de också användas som underlag vid överlämning när en elev byter skola. Med utgångspunkt i ämnesplaneringarnas moduler och mål kan lärarna enkelt meddela vilka delar av utbildningen som undervisningen har behandlat och vilka mål eleven bedöms ha uppnått, även om hen inte nått betyg.

- Ämnesplaneringarna som en resurs i kommunikationen om undervisningen med studiehandledare
Ytterligare ett område där ämnesplaneringarna kommer till användning är i instruktioner och förberedelsematerial som studiehandledarna behöver. I ämnesplaneringarna anges länkar till utbildningsfilmer på en rad olika språk, som studiehandledarna kan ta del av för att förbereda sin undervisning och använda med eleverna. Samma fördel finns i de fall en annan lärare eller vikarie ska undervisa i ämnet och snabbt behöver bilda sig en uppfattning om vad klassen har gjort och behöver göra. Ämnesplaneringarna ger också studiehandledare och vikarier som har flera ämnen en överblick av undervisningsplaneringen i alla ämnen, vilket kan vara till hjälp i planeringen.
- Ämnesplaneringarna som stöd för schemaläggning och användning av schemat som pedagogiskt verktyg
Ämnesplaneringarna anger tydligt vilka tidsramar och beräkning av lektionstid som de är utformade utifrån. Det innebär att grundupplägget kan fungera som utgångspunkt för skolspecifika anpassningar avseende organisation, tjänstefördelning, elevgrupper, etc.

Hur kan ämnesplaneringarna tillämpas?

Grundupplägget av ämnesplaneringarna sträcker sig över två år (se

Tabell 1 nedan), vilket alltså kan vara en för kort tid för många elever. Tidsaspekten är viktig i ämnesplaneringarna, men det verkligt centrala är tydliggörandet av innehåll och mål. Denna konkretisering ger förutsättningar för en ökad likvärdighet vad gäller måluppfyllelse. Sedan kan det ta olika lång tid för olika elever att nå målen.

Ämnesplaneringarna kan och bör tillämpas med hänsyn till ovanstående. Mål och innehåll, både vad gäller mängd och djup, behöver anpassas till elevernas språkliga förmåga på svenska, tidigare skolgång och innehållsliga kunskaper.

INNEHÅLLET OCH MÅLEN

Grundupplägget behöver alltså i de flesta fall anpassas till den specifika skolans tjänstefördelning, timplaner, schematekniska aspekter eller organisationen av introduktionsprogrammet Språkintröduktion för olika elevgrupper.

Det är viktigt att påpeka att ämnesplaneringarna inte förutsätter att eleverna har uppnått en viss språklig nivå i svenska, utöver en mycket grundläggande litteracitet. Ämnesplaneringarna är i princip tänkta att kunna användas i alla elevgrupper, men en del anpassningsarbete måste alltid göras av läraren. Eftersom språkintröduktionsprogrammet kännetecknas av heterogenitet både inom och mellan elevgrupperna behöver anpassningar ofta göras både på grupp- och individnivå.

För att möta denna utmaning innehåller till exempel ämnesplaneringar i matematik och engelska en systematisk skiktning av målen i grundläggande och fördjupade. Modulerna i år 2 i dessa ämnen behandlar i stora drag samma innehåll som modulerna i år 1 men med successivt mer utmanande mål – ämnesmässigt, kognitivt och språkligt. Eleven som läser ämnet för första gången kommer att sträva mot de grundläggande målen (målen för år 1), medan de mer utmanande målen för år 2 (t.ex. problemlösning i matematik) kommer att vara i fokus för elever som har tillräckliga förkunskaper i ämnet, antingen från hemlandet eller från tidigare skolgång i Sverige. Dessa två elevkategorier kan vara placerade i olika grupper men finns inte sällan i samma grupp. Då underlättas undervisningen av det gemensamma innehållet i modulerna år 1 och 2.

SKOLANS PLANERING AV TIMPLANER

Ämnesplaneringarna tydliggör tidskraven för varje ämne, något som underlättar utformningen av studieplaner och schemaläggningen av klasser. Modulariteten i ämnesplaneringarna gör att det är enkelt att variera studietakt och ämneskombinationer i olika klasser och i vissa fall även på individnivå.

Med utgångspunkt i NO- och SO-ämnena ges nedan exempel på hur timplanerna kan tillämpas med utgångspunkt i elevernas och organisationens förutsättningar.

Grundupplägget och tre olika alternativ för kombinationen av NO och SO diskuteras nedan.

I

Tabell 1 illustreras *Intensivsvenskas* grundupplägg för NO- och SO-ämnen. Det tvååriga upplägget innebär att alla NO-ämnen (biologi, fysik, kemi) och SO-ämnen (geografi, historia, religion, samhällskunskap) är i gång varje termin, men inte samtidigt. Siffrorna i tabellen motsvarar veckonummer. Varje termin läser eleverna en modul i varje ämne (en modul sträcker sig över 4–6 veckor). NO-ämnen har i grundupplägget tre undervisningstimmar per vecka och SO-ämnen har fyra.

I grundupplägget läses alltså alla NO- och SO-ämnen över två år, vilket ger eleverna tid att utveckla skolspråket i svenska inom ramen för varje skolämne innan respektive ämneskurser avslutas termin 4. Detta upplägg möjliggör också nästintill sömlösa övergångar inom NO- respektive SO-ämnen och minskar därmed den skenbara innehållsliga splittringen. Till exempel rör modul B i alla NO-ämnen människokroppen på olika sätt.

Tabell 1. Intensivsvenskas tvååriga grundupplägg för NO- och SO-ämnena

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
BI	Modul A																							
FY																								
KE																								
GE																								
HI																								
RE																								
SH																								

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
BI	Modul C																							
FY																								
KE																								
GE																								
HI																								
RE																								
SH																								

I Tabell 2 illustreras variant A vars särdrag är längre med färre ämnesperioder per ämne varje läsår. Denna variant omfattar alltså färre ämnesbyten och kan vara att föredra om olika undervisande lärare kommer i fråga för varje NO- eller SO-ämne. Upplägget för variant A innebär att elevernas läser modul A och B efter varandra i varje ämne. Det medför å ena sidan att varje NO- respektive SO-ämne har längre sammanhängande undervisningstid, å andra sidan att varje ämne endast förekommer under en period under ett läsår (i jämförelse med 1 gång/termin i Intensivsvenskas grundupplägg). Eleverna läser således modul A och B i varje ämne under läsår 1 och modul C och D under läsår 2 (visas inte i tabellen).

Tabell 2. Variant A: Tvåårscykel med längre men färre ämnesperioder (år 2 visas inte i tabellen)

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
BI	Modul A	Modul B																						
FY																								
KE																								
GE																								
HI																								
RE																								
SH																								

I Tabell 3 illustreras variant B som innebär ett ettårsperspektiv på NO- och SO-ämnena, istället för ett tvåårsperspektiv. Med variant B läser eleverna alla fyra modulerna i två NO-ämnena och två SO-ämnena under ett läsår, vilket ger eleverna möjlighet att nå betyg i dessa fyra ämnen. Vad gäller SO-ämnena läggs samma

antal undervisningstimmar på två SO-ämnena i stället för fyra, så att eleverna läser alla fyra moduler i dessa två SO-ämnena på ett i stället för två läsår. Till skillnad från grundupplägget och variant A har NO-ämnena fyra undervisningstimmar per vecka.

Variant B kan lämpa sig för elever som varit i Sverige en längre tid och kommit lite längre i sin språkutveckling i svenska. Eventuellt har eleven betyg i något eller några SO-ämnena sedan tidigare och ges då en möjlighet att inom första året på språkintruktionsprogrammet nå de betyg som behövs för att det ska vara möjligt att söka vidare till ett annat program. I ett eventuellt år 2 läser eleven de andra NO- och SO-ämnena, alternativt det eller de ämnena som eleven inte har uppnått målen i.

Tabell 3. Variant B: Ettårscykler med två NO- respektive två SO-ämnena

	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24																					
BI	Modul A				Modul B																				Modul C								Modul D																															
FY																																																																
KE													Modul A				Modul B																																Modul C				Modul D											
GE																																																																
HI	Modul A				Modul B																								Modul C								Modul D																											
RE																	Modul A				Modul B																																Modul C				Modul D							
SH																																																																

I

Tabell 4 illustreras variant C som i grunden är en implementering av variant B i två klasser med följande särdrag: (i) SO- och NO-undervisningen schemaläggs i samma schemapositioner i klass 1 och 2, (ii) båda klasserna läser alla moduler i två NO-ämnen och två SO-ämnen under ett läsår, men ämneskombinationen skiljer sig klasserna emellan. Samtliga SO- och NO-ämnen är då i gång varje läsår på skolan. Som fjärde NO-ämne kan skolan antingen erbjuda teknik (förkortat TK i tabellen) eller upprepa det ämne (bland biologi, fysik och kemi) som flest elever saknar betyg i. Med variant C kan eleverna gå mellan klasserna beroende på vilka ämnen de behöver läsa. Fler elever får på så sätt möjlighet att på ett år bli behöriga till vidare studier trots att skolan inte erbjuder alla ämnen i varje klass. Variant C innebär således en schemateknisk lösning som lämpar sig i skolor där många elever har betyg i olika SO- och NO-ämnen från tidigare skolgång i Sverige eller hemlandet.

Tabell 4. Variant C: Ettårscyklar i två parallellt schemalagda klasser med varsin kombination av två SO-ämnen och två NO-ämnen.

		34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
Klass 1	GE	Modul A		Modul B																				Modul C				Modul D																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	HI											Modul A		Modul B																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

De skolor som har testat ämnesplaneringarna har alla valt olika implementeringsvarianter beroende på sina specifika förutsättningar för mottagande, skolorganisation, lärartillgång, osv. Det skollärande och schemaläggare behöver känna till för att kunna göra tjänstefördelning och schemaläggning är antalet undervisningstimmar per vecka och modul i varje ämne. Det är i nästa steg också den information som den enskilda läraren behöver för att anpassa innehåll och mål i ämnesplaneringarna till det egna schemat och elevgruppen (om man t.ex. ska sträcka ut modulerna över terminen eller komprimera dem).

Generell läsguide för modulerna

- 1 Termin 1. Modul 1. Personligt återberättande; beskrivande text (3 v.)

Termin 1, hösttermin

2	vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
	Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande			2. Fakta; beskrivande text			3. Argumenterande text; insändare						4. Återberättande och beskrivande			5. Beskrivande text			
	kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier			Formulera fakta			Ståndpunkter och argument						Lässtrategier			Ordföljd; Artikulation			
	temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur			Mänskliga rättigheter och FN			Sociala koder, ordningsregler						Kopplat till skönlitteratur			Mina språk; Dikter på olika språk			
	Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang			B. och C. Lyrik: känsla och färg			D. Lyrik: känsla och uttal			E. Dialogläsning			F. Visor: lyssna, sjunga			G. Avresa - ankomst			H. Julvisor

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 1 I SVA

Eleven återberättar en händelse, både muntligt och i skrift, med mycket stöttning. Eleven använder personliga pronomen och kan forma enkla påståendesatser med ord som är kopplade till temat. Eleven behärskar alfabetet och alfabetisk ordning, och kan koppla bokstav till ljud och ljud till bokstav. Eleven återger huvudinnehållet i en enklare berättande text skriven av någon annan.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

"Alfabetet och alfabetisk ordning." (åk 1–3)
 "Att berätta om vardagliga händelser." (åk 1–3)

Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3:

"Eleven återger och kommenterar någon del av innehållet och visar begynnande läsförståelse."

Vecka 1. Introduktion: Skolan i Sverige eller Djur och natur

6 Veckomål

- tala, samtala**
- ☐ Eleven presenterar sig själv.
 - ☐ Eleven deltar i samtal om en händelse som har ägt rum.
- skriva**
- ☐ Eleven deltar i gemensamt skrivande av återberättande text med stöttning från läraren.
- ordförråd**
- ☐ Eleven använder ord från modulens tema med viss stöttning.
- uttal och litterarisering**
- ☐ Eleven kopplar ihop de vanligaste bokstäverna och ljuden med varandra.
- grammatik**
- ☐ Eleven använder personliga pronomen i grundform (*jag, du, ...*).
 - ☐ Eleven formar enkla beskrivande påståendesatser (*Jag heter Nour. Jag är 15 år.*).

7 Resurser/förslag på aktiviteter

- Arbete med enklare modelltexter
- Arbete med några olika ordinlärningsstrategier
- Mindre skrivuppgift om t.ex. skolan i Sverige eller om en utflykt
- Diktamensövningar med enklare ord och språkljud
- Grammatik, ord, texttyper kap. 3.2.2

1. Modulens rubrik och omfattning
2. Placering av modulen i Intensivsvenskas grundupplägg
3. Mål och innehåll för modulen
4. Modulens koppling till Centralt innehåll, Lgr 22
5. Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper / betygskriterier, Lgr 22
6. Veckomål: vad ska eleven uppnå? Checkrutorna kan användas för att markera om innehållet har behandlats i undervisningen, eller om eleven har uppnått målen.
7. Förslag på undervisningsresurser, till exempel aktiviteter, utbildningsfilmer och samarbeten med andra ämnen.

Ämnesplaneringen i svenska som andraspråk (sva)

Sva-ämnet och sva-läraren har en central roll i utbildningen för nyanlända. Eleverna behöver så snabbt som möjligt tillägna sig ett språk för kommunikation och lärande. Elevernas språkutveckling är visserligen alla lärares uppdrag (se Skolans uppdrag i Lgr 22), men undervisningen i svenska som andraspråk tilldelas ett extra stort ansvar genom kursplanen. Det framträder tydligt redan i de övergripande målen som fastställer att eleverna ska utveckla sin förmåga att:

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- välja och använda språkliga strategier,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer, och
- söka information från olika källor och värdera dessa.

För nyanlända elever är dessa mål både vittomfattande och mycket högt ställda. De ska alltså erövra ett nytt språk från grunden samtidigt som de ska utveckla ett specialiserat, formellt och abstrakt språk för lärande i olika ämnen. Därtill ska det också gärna gå fort, även om det är känt från andraspråksforskningen att språkutveckling tar tid, mellan fem och tio år när det gäller utveckling av ett funktionellt skolspråk (Thomas & Collier 1997, 2002; Hakuta, Butler & Witt 2000; August & Shanahan 2006, jfr Lindberg 2007, 2011, Cummins 2017).

De utmaningar som tillsammans bildar ramen för sva-lärares undervisningsvardag är många och komplexa. Sva-läraren står inför många val när det gäller tolkning, konkretisering och implementering av kursplanen i svenska som andraspråk, en kursplan som inte är skriven specifikt utifrån nyanländas förutsättningar och behov (se Lindberg & Hyltenstam 2013 och Bigestans & Kaya 2016 för en fördjupad diskussion). Uppdraget är samtidigt att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov, även om den faktiska undervisningen med få undantag sker i en grupp och inte mellan en lärare och en elev. Gruppen är därtill starkt heterogen vad gäller skolbakgrund och språkliga resurser i modersmålet och andra språk (t.ex. Lim Falk 2017).

Detta dokument, ämnesplaneringen i svenska som andraspråk, bör ses som en resurs som kan ge ett tydligt och handfast stöd för den egna specifika undervisningsplaneringen. Den är ett resultat av fyra års samarbete mellan *Intensivsvenska* och yrkesverksamma högstadie- och gymnasielärare i sva samt av implementering och utprovning i flera faser under vilka över 400 lektionssobservationer i sva-klassrum genomfördes. I sin nu reviderade form bygger ämnesplaneringen starkt på sva-lärares faktiska undervisningspraktik.

Arbetet bakom ämnesplaneringen i sva har varit komplext. Ämnets innehåll som väldigt tydligt omfattar såväl tydliga ämnesområden som ett starkt fokus på språkliga färdigheter låter sig inte på ett helt tillfredsställande sätt presenteras i tabellform. Det är helt enkelt svårt att konkretisera och explicitgöra innehållslig och språklig progression utan att framställningen framstår som dogmatisk och fyrkantig med ett alltför framträdande strukturellt drag. I det följande ges därför en kort beskrivning av våra utgångspunkter i arbetet.

Färdigheter och kunskapsområden i sva

Språkets betydelse för tänkande, kommunikation och lärande är tydligt framskrivet i kursplanen för sva. Kursplanen inleds med följande tre meningar:

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människan sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

Man skulle kanske kunna säga att det är språkets kognitiva, sociala, psykologiska och demokratiska sidor eller funktioner som är utgångspunkten för ämnet svenska som andraspråk. Tidigt under Syfte står det också att eleverna ska ”ges möjlighet att utveckla sitt svenska språk för att tänka, kommunicera och lära”.

Utgångspunkterna liksom syftena för ämnet är naturligtvis helt rimliga, men formuleringarna här liksom de under Centralt innehåll och Betygskriterier behöver tolkas och konkretiseras för att kunna implementeras på ett ändamålsenligt sätt i undervisningen. Det är som tidigare antytt ett stort arbete för de undervisande lärarna. I projektet Intensivsvenska har en av målsättningarna varit att ge ett bidrag till detta tolknings- och konkretiseringsarbete i syfte att underlätta lärarnas ofta tunga undervisningsplanering. Ett sådant bidrag kan vara värdefullt särskilt för de lärare som undervisar nyanlända, eftersom glappet eller tolkningsutrymmet är extra stort mellan den elevgruppen och kursplanens utformning.

En viktig del i arbetet med innehåll och mål inom ramen för sva i projektet har varit att urskilja och synliggöra sva-ämnets delar, inte bara i termer av språkfärdigheter, utan också i termer av kunskapsområden. För även om sva-ämnet, liksom systerämnet svenska, dras med ett rykte om att ha ett diffust innehåll och att sakna en definierad kärna så går det i kursplanen att urskilja tydliga kunskapsområden, utöver färdighetsinriktningen i ämnet.

I ämnets syfte kan fyra övergripande kunskapsområden urskiljas:

1. Kunskaper om svenska språket
2. Kunskaper om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier
3. Kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen
4. Kunskaper om olika former av sakprosa

Innehållet för var och en av dessa områden preciseras under Centralt innehåll. I kunskaper om svenska språket (punkt 1 ovan) ingår till exempel

- a. språkliga strukturer och normer (t.ex. skiljetecken, kongruens, stavning, genus)
- b. meningsbyggnad och ordföljd
- c. svenska språkets prosodi och uttal
- d. ordkunskap och ordbildning

I kunskaper om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier (punkt 2 ovan) ingår till exempel

- a. uttalets betydelse för att göra sig förstådd
- b. språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang
- c. skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang
- d. språkets betydelse för att utöva inflytande
- e. ord och begrepp i både vardags- och skolspråk.

I kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen (punkt 3 ovan) ingår till exempel

- a. skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor
- b. några skönlitterärt betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken tillkommit i
- c. epik, lyrik, dramatik.

I kunskaper om olika former av sakprosa (punkt 4) ingår till exempel

- a. olika texttyper som beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter
- b. kombinationer av olika texter.

Det finns alltså tydliga kunskapsområden i sva som samsas med ett starkt fokus på språkfärdigheterna. I arbetet med sva i har vi försökt balansera de fyra kunskapsområdena i relation till de fyra språkfärdigheterna. För att ge förutsättningar för att både språk och litteratur i sva-ämnet tillgodoses har en särskild undervisningsplanering gjorts för skönlitteratur och läsning (se Skönlitteratur och läsning). Och vad gäller kunskapsområdena inom språkdelen i sva – språkdelen som är i fokus i detta dokument – explicitgörs de på veckonivå i modulerna.

I arbetet med att balansera färdigheterna har en viktig utgångspunkt varit att både sammanlänka och särskilja dem. I ett formativt perspektiv är det betydelsefullt för det fortsatta lärandet att synliggöra såväl de produktiva (skriva och tala) som receptiva (läsa och lyssna) färdigheterna. Vidare finns det ytterligare en dimension som har betydelse i ett inläraresperspektiv, nämligen skillnaden mellan kodnivå och sammanhangsnivå. Särskilt för elever med kort skolbakgrund eller för elever med modersmål med annat alfabet än det latinska kan denna distinktion vara viktig för att synliggöra såväl utvecklingsbehov som progression. Figur 1 illustrerar utgångspunkter för konkretisering av de fyra språkfärdigheterna i förhållande till kodnivå och sammanhangsnivå.

	LYSSNA	SKRIVA	LÄSA	TALA
KODNIVÅ	avkodning av tal	funktionell handstil stavning kodning i skrift	avkodning av skrift: - alfabetisk-fonologisk - ortografisk-morfemisk - hastighet och flyt	funktionellt uttal kodning i tal
SAMMANHANGSNIVÅ	hörförståelse utvinna sammanhang ur talad text	skapa sammanhang i skrift	läsförståelse utvinna sammanhang ur skriven text	skapa sammanhang i talad text

Figur 1. Illustration av utgångspunkter för konkretisering av de fyra språkfärdigheterna i relation till kod- och sammanhangsnivå.

Skiktningen i kod- och sammanhangsnivå illustrerar på ett generellt sätt en för många nyanlända relevant utmaning. Sammanhangsnivån innehåller de dominerande aktiviteterna och målen i skolan, det vill säga man läser för att förstå, man lyssnar för att förstå, man skriver texter som är sammanhängande och lär sig att presentera saker och ting muntligt. Kursplanen och de nationella proven är inriktade mot färdigheter på sammanhangsnivå både i receptivt och produktivt

avseende. Den undervisning som en nyanländ i gymnasieåldern stöter på riktar sig huvudsakligen mot denna nivå.

Språkbehärskning på kodnivå tränas explicit huvudsakligen genom uttalsundervisningen i den nuvarande utbildningen, medan utvecklingen på kodnivån för läsa, lyssna och skriva i stor utsträckning sker implicit, som en följd av aktiviteter riktade mot sammanhangsnivån. Men för att till exempel få upp en god läshastighet krävs en automatiserad alfabetisk läsavkodning som grund och sedan en successiv uppbyggnad av ett ordförråd och automatiserad ortografisk läsavkodning. Denna process förutsätter en god behärskning av ljudsystemets kontraster.

Generellt kan man säga att så länge det finns större brister på kodnivån kommer också arbetet på sammanhangsnivån att gå långsammare. Den allmänna åtgärd man här kan rekommendera är att vidga uttalsundervisningen på ett sätt som kopplar ihop den med avkodnings- och kodningsaktiviteter i alla de fyra färdigheterna (se Riad 2020 om litterarisering i dokumentet En vidgad uttalsundervisning).

Färdigheterna är integrerade och utvecklas i samverkan med varandra, både horisontellt och vertikalt. Det kan dock vara en poäng att i planeringsarbetet tydligt skilja ut färdigheternas typer och egenskaper. Anledningarna är flera:

- undvika att det ska bli en slagsida åt vissa färdigheter på bekostnad av andra
- synliggöra hur färdigheterna samspelar med varandra
- möjliggöra att vissa enskilda färdigheter också testas/bedöms separat (vilka färdigheter som testas separat och på vilket sätt kan variera beroende på var eleverna befinner sig i sin språkutveckling och på hur deras progression ser ut)
- synliggöra och konkretisera färdigheter på mer detaljerade nivåer för att fler elever ska kunna uppmärksammas på vad de faktiskt kan och har lärt sig

Sva-planeringens uppbyggnad över terminer och i moduler

Ämnesplaneringen i svenska som andraspråk är indelad i 19 moduler som sträcker sig över två läsår, precis som ämnesplaneringarna för övriga ämnen. Grundtanken är att planeringen kan användas oavsett elevernas språknivå. Innehållet, temana, nivån på mål för färdigheter och kunskaper kan och bör som alltid anpassas till den specifika elevgruppen.

TERMINSÖVERSIKTEN I ÄMNESPLANERINGEN

Då ämnesplaneringen sträcker sig över två läsår finns det fyra terminsöversikter. Översikterna synliggör ämnets innehåll genom en indelning i moduler (ex. i tabell 5), men även skiktat i de två huvudspåren: språkligt perspektiv ("Språk") och skönlitterärt perspektiv ("Skönlitteratur"). Texttyper eller genrer är utgångspunkten i språkdelens planering (blåmarkerad rad). Under rubriken Språk lyfts sedan något exempel på den kunskap som är i fokus för modulen. För varje modul finns även ett temaförslag. De innehållsliga temana kan enkelt bytas ut och varieras.

Tabell 5. Exempel på terminsöversikt för termin 1 i ämnesplaneringen i sva.

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande			2. Fakta; beskrivande text			3. Argumenterande text; insändare					4. Återberättande och beskrivande			5. Beskrivande text				
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier			Formulera fakta			Ståndpunkter och argument					Lässtrategier			Ordföljd; Artikulation				
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur			Mänskliga rättigheter och FN			Sociala koder, ordningsregler					Kopplat till skönlitteratur			Mina språk; Dikter på olika språk				
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg			D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning				F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - ankomst			H. Julvisor		

Under rubriken Skönlitteratur finns hänvisningar till undervisningsplaneringen i resursmaterialet Skönlitteratur och läsning. Även dessa moduler har kopplingar till språkdelens och de kunskapsområden och temaförslag som formuleras där.

MODULERNA I ÄMNESPLANERINGEN

För var och en av de 19 modulerna finns modulmål som är tydligt kopplade till Lgr 22. I de första modulerna förekommer hänvisningar till centralt innehåll och betygskriterier för de lägre årskurserna. Detta baseras på bedömningar som lärarna som utvecklat ämnesplaneringen har gjort beträffande det innehåll och de krav som är särskilt viktiga för att underbygga progressionen under ämnesplaneringens två år. De senare modulerna viktas mer och mer mot det centrala innehåll och betygskriterier som hör till grundskolans senare år. Modulinhållet består av är process- och resultatmål hämtade direkt från

kursplanen i form av citat och sorterade så att de passar modulens innehåll. Detta synliggör den direkta kopplingen mellan ämnesplaneringen och kursplanen.

VECKOR I MODULERNA

För varje modul finns en veckovis indelning, där veckomål är formulerade för språkfärdigheterna (lyssna står inte med utan har integrerats med tala, jfr *Bygga svenska*, Skolverket 2017), ordförråd, uttal och litterarisering och grammatik. Denna uppdelning syftar till att skilja ut de olika delarna för lärarens planeringsarbete, och för att möjliggöra formuleringar av tydliga, konkreta mål som förmedlas till eleverna. Uppdelningen syftar också till att ge förutsättningar för att synliggöra progressionen för eleverna i så många avseenden som möjligt. Veckomålen är en konkretisering av modulmålen och innehåller förslag på, och sortering i, arbetsområden. Här betonas vad eleven ska göra för att på sikt nå målen i kursplanen. Genom göra-målen på veckonivå presenteras aktiviteterna på ett avgränsat och konkretiserat sätt, och läraren får stöd i att hålla ett tydligt fokus på de olika språkliga färdigheterna. Veckomålen är medvetet formulerade med hjälp av verb i presens. Ett veckomål som lyder "Eleven använder/beskriver /skriver/deltar i ..." kan innebära att eleven gör någonting mer eller mindre självständigt, vant och/eller framgångsrikt. Det innebär i sin tur att läraren anpassar det som eleven använder/beskriver/skriver/deltar i på olika sätt till olika elevgrupper inom en och samma heterogena klass genom antalet och svårighetsgraden i övningsuppgifterna.

Ett syfte med veckomålen är att de ska fungera som verktyg för den formativa bedömningen, som enligt Skolverket (2019) "... används av eleven för att fokusera sina studier, och av läraren för att anpassa sin undervisning". Skolverket (2019) lyfter den formativa bedömningens viktiga roll i undervisningen, och hur undervisningens mål och återkoppling bidrar till att föra eleverna framåt. Samstämmigheten mellan undervisningens mål (som formuleras i kursplanen, och som ligger till grund för modulmålen i ämnesplaneringen i sva), undervisningsaktiviteter och den summativa och formativa bedömningen stärks när målen konkretiseras och tydliggörs för både lärare och elever (se Skolverket 2011).

Modell för timfördelning i sva

Det finns förmodligen lika många möjliga sätt att lägga upp och organisera arbetet inom ett ämne som det finns lärare, och pressen är stor att få in så mycket som möjligt inom ramen för de timmar som finns tillgängliga. I arbetet med uppläggning för ämnet svenska som andraspråk har vi arbetat med utgångspunkt i att skönlitteratur och läsning ägnas två lektionstimmar per vecka, uttal och litterarisering en till två lektioner per vecka, text och grammatik fyra lektioner per

vecka, och ämnesinriktad sva¹¹ en till två lektioner per vecka (se tabell 6). Sva-lärare i projektet upplever att de på detta vis hinner mer. Tid som inte öronmärks för ett visst kunskapsområde försvinner lätt. Undervisningen blir också mer varierad och för eleverna blir olika delar av sva-ämnet synliggjort. Ofta har nyanlända elever många undervisningstimmar per vecka i sva, inte sällan mellan 8 och 12 timmar. För elevernas motivation är det betydelsefullt att få veta att det finns en grundläggande planering för dessa lektioner varje vecka.

Tabell 6. Exempel på grov fördelning mellan olika kunskapsområden för sva-lektioner under en vecka på två skolor

Svenska som andraspråk, totalt 8–10 lektioner/vecka					
Delområden i sva:	Skönlitteratur	Uttal	Text och grammatik	Ämnesinr. sva	Total
Skola A	2	1	4	1	8
Skola B	2	2	4	2	10

Observera att fördelningen av lektioner för olika områden är grov, men att det är en god idé att för eleverna skriva in vilka sva-lektioner i schemat som ägnas vilket innehåll. Det är också viktigt att kommunicera att det i praktiken är troligt att varje vecka inte med nödvändighet följer samma mönster, men att det finns en grundplanering. Fokus kan sedan under vissa perioder ligga mer på särskilda delområden. Olika elevgrupper kan behöva olika fokus beroende på hur långt de kommit i sin språkutveckling i svenska och beroende på sina förutsättningar.

Annat resursmaterial i sva

Inom projektet Intensivsvenska har en rad material av karaktären stöd eller resurser arbetats fram. Flera av dessa berör direkt ämnet svenska som andraspråk. Skönlitteratur och läsning, som redan nämnts, innehåller en planering med indelning i 25 moduler, baserat på ett genomsnitt av två timmars undervisning i veckan där läraren väljer ut moment ur de moduler som passar in i kursen.

Inom ramen för ämnesområdet uttalsundervisning finns flera dokument som fungerar som resursmaterial för läraren. Dokumentet En vidgad uttalsundervisning ger en inledning till ämnesområdet och beskriver kortfattat dess principiella relation till andra delar av sva-undervisningen (under rubriken litterarisering). Vidare finns fem mer praktisknära resursmaterial kopplade till uttalsundervisningen: Svenskans fonologi på 30 meningar, Artikulation, Dialoger, Fonologiska kontraster och Läs- och uttalsprotokoll.

¹¹ Ämnesinriktad sva handlar om arbete med text, läsförståelse och ord kopplade till något annat skolämne än sva. I projektet har det oftast skett med utgångspunkt i satsningen på elevernas ordförråd som involverar alla lärare och alla ämnen.

Resursmaterialet Grammatik, ord, texttyper är ett stöd för läraren i det forminriktade arbetet med just det grammatiska, lexikala och textuella. Det fungerar som ett referensverk, och är avsett som stöd i arbetet med skriftspråket. Materialet är uppdelat i tre delar. Varje kapitel inom grammatik innehåller en kort beskrivning, exempel, och kommentarer som rör jämförelser med andra språk, språkbruket och inläring. Delen som behandlar ord innehåller en utförlig exemplifiering av ord och ordgrupper, i huvudsak sorterade efter ordklasser, med semantiskt motiverade undergrupper, och ordnade efter frekvens, genrespridning och ämnestillhörighet, mm. Materialets sista del är en genomgång av olika texttyper med elevexempel, med fokus på de typer av ord och grammatik som är särskilt vanlig för en viss texttyp i ett visst ämne. Det finns alltså möjlighet för en lärare att närma sig grammatikundervisningen från tre olika håll: via det grammatiska, via orden eller via texttyper.

Ordförrådsarbetet, som är ämnesöverskridande men där sva-ämnet och läraren med nödvändighet spelar en betydande roll, finns beskrivet i tre dokument: Ordförråd och skolspråk, Manual för veckotest och Minnesteknik för ordinläring. I Ordförråd och skolspråk beskrivs ordförrådets betydelse för skolframgång och hur arbetet med att satsa på elevernas ordförråd kan implementeras i arbetslaget och klassrummet. Här finns även generell information om skapandet av veckotest och rutiner kring det. I Manual för veckotest finns mer detaljerad instruktion och information. Till exempel görs en genomgång av olika typer av test, deras syfte, genomförande och rättning. Dokumentet Minnesteknik för ordinläring presenterar och diskuterar en explicit metod för ordinläring som lärare kan hämta inspiration från till ordarbetet.

Terminsöversikt

Termin 1, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande		2. Fakta; beskrivande text		3. Argumenterande text; insändare				4. Återberättande och beskrivande		5. Beskrivande text								
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier		Formulera fakta		Ståndpunkter och argument				Lässtrategier		Ordföljd; Artikulation								
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur		Mänskliga rättigheter och FN		Sociala koder, ordningsregler				Kopplat till skönlitteratur		Mina språk; Dikter på olika språk								
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg		D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning				F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - ankomst		H. Julvisor				

Termin 2, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	6. Instruerande text		7. Jämförande text		8. Intervju och				reportage		9. Återge olika perspektiv; textbear-				betning och kamratrespons		10. Förklarande text						
kunskapsområde	Uppmaningar		Jämförelser		Formulera frågor,				citera, referera		Berättarperspektiv och				responsarbete		Formulera orsakssamband						Buffert
temaförslag	Vinter och väder		Väder och klimat (samarb. med SO)		Intervju av elever på				nationellt progr.		Perspektiv och identitet i skönlitteratur;				läsning av gemensam roman								
Skönlitteratur	I. Sagor		J. Litterära platser alt. enkla noveller						K. Biblioteksbesök och romanläsning						K. forts.		L. Rap: ord och rytm						

Termin 3, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
Språk	11. Argumen- terande text; debattinlägg				12. Miljö- och personbe- skrivningar				13. Ar- gumen- teran- de text				14. Leda och delta i samtal; samman- fattande text				15. Sak- prosa; reso- ner- ande text			
kun- skaps- område	Muntlig debatt				Lässtrategier				Läs- strate- gier; skriv- regler				Läsa högt; delta i samtal				Formell text			
tema- förslag	Etik och moral (samarb. med SO)				Skönlitteratur				Indust- rialism och ut- vand- ring				Träning inför muntligt nationellt prov				Mass- medi- er; käll- kritik			
Skön- litte- ratur	M. Dag bok	N. Etik och moral		O. Astrid Lindgren: person- beskrivn.		P. Kärlek- ens och hatets språk		Q. Främ- ling- skap		R. En svensk klassiker				S. Rymd- en						

Termin 4, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	16. Texttyper och genrer inför det nationella provet										17. Muntlig			presen-tation		18. Novell, läsförståelse				19. Språk-sociologi och variation			
kun-skaps-område	Läs-strate-gier		Krönika			Reso-neran-de text				NP	Texter i kon-text, person-ligt brev,			svens-ka för-fattare		Lässtrategier; förbättra texter				Språklig variation			
Skön-litte-ratur	T. Deckare				U. Hel roman				U. forts.					V. August Strind-berg		W. Männ-iska och natur		X. Noveller					

Terminsöversikten utgår från att en normal hösttermin löper från vecka 34 till och med vecka 51 (som ofta är halv), och att höstlovet infaller vecka 44. Höstterminen består av 16–17 undervisningsveckor. För vårterminen utgår terminsöversikten från att terminen löper från vecka 2 till och med vecka 24 med sportlov och påsklov. Vårterminen består av 19 undervisningsveckor. Lovveckorna under våren infaller på olika tidpunkter i olika delar av landet och ibland olika år. Lovveckorna är utplacerade på specifika veckor i terminsöversikterna, men måste alltså anpassas till aktuella terminstider.

Mål och innehåll för modulerna

Termin 1. Modul 1. Personligt återberättande; beskrivande text (3 v.)

Termin 1, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande			2. Fakta; beskrivande text			3. Argumenterande text; insändare				4. Återberättande och beskrivande			5. Beskrivande text					
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier			Formulera fakta			Ståndpunkter och argument				Lässtrategier			Ordföljd; Artikulation					
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur			Mänskliga rättigheter och FN			Sociala koder, ordningsregler				Kopplat till skönlitteratur			Mina språk; Dikter på olika språk					
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg				D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning			F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - ankomst				H. Julvisor	

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 1 I SVA

Eleven återberättar en händelse, både muntligt och i skrift, med mycket stöttning. Eleven använder personliga pronomen och kan forma enkla påståendesatser med ord som är kopplade till temat. Eleven behärskar alfabetet och alfabetisk ordning, och kan koppla bokstav till ljud och ljud till bokstav. Eleven återger huvudinnehållet i en enklare berättande text skriven av någon annan.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Alfabetet och alfabetisk ordning.” (åk 1–3)

”Att berätta om vardagliga händelser.” (åk 1–3)

Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3:

”Eleven återger och kommenterar någon del av innehållet och visar begynnande läsförståelse.”

Vecka 1. Introduktion: Skolan i Sverige eller Djur och natur

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven presenterar sig själv. ☐ Eleven deltar i samtal om en händelse som har ägt rum.
skriva	☐ Eleven deltar i gemensamt skrivande av återberättande text med stöttning från läraren.
ordförråd	☐ Eleven använder ord från modulens tema med viss stöttning.
uttal och litterarisering	☐ Eleven kopplar ihop de vanligaste bokstäverna och ljuden med varandra.
grammatik	☐ Eleven använder personliga pronomen i grundform (<i>jag, du, ...</i>). ☐ Eleven formar enkla beskrivande påståendesatser (<i>Jag heter Nour. Jag är 15 år.</i>).
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med enklare modelltexter • Arbete med några olika ordinlärningsstrategier • Mindre skrivuppgift om t.ex. skolan i Sverige eller om en utflykt • Diktamensövningar med enklare ord och språkljud • Grammatik, ord, texttyper kap. 3.2.2

Vecka 2. Berättande påståendesatser, ordinlärningsstrategier och litterarisering

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om en händelse som har ägt rum.
skriva	☐ Eleven deltar i gemensamt skrivande av återberättande text med stöttning från läraren.
ordförråd	☐ Eleven använder ord från modulens tema med viss stöttning.
uttal och litterarisering	☐ Eleven läser och skriver alfabetet, både i gemener och versaler.
grammatik	☐ Eleven använder personliga pronomen i objektsform (<i>mig, dig, ...</i>).

- ☐ Eleven binder ihop satser med pronomen (*Jag har en lillebror. Han är 11 år.*).
- ☐ Eleven formar enkla berättande påståendesatser med stöttning (*Vi åkte båt med skolan igår. Vi tittade på ett slott.*).

Resurser/
förslag på
aktiviteter

- Arbete med enklare beskrivande och återberättande modelltexter
- Arbete med några olika ordinlärningsstrategier
- Mindre skrivuppgift om t.ex. skolan i Sverige eller om en utflykt
- Diktamensövningar med enklare ord och språkljud
- Grammatik, ordförråd, texttyper kap. 3.2.9; 4.2.1; 9.1.1

Vecka 3. Återberättande och beskrivande text; eget läsande och skrivande

Veckomål

tala, samtala

- ☐ Eleven deltar i samtal om en händelse som har ägt rum.

skriva

- ☐ Eleven skriver en enklare beskrivande text med stöttning.
- ☐ Eleven skriver en enklare återberättande text med stöttning.

ordförråd

- ☐ Eleven använder ord från modulens tema med viss stöttning.

uttal och
litterarisering

- ☐ Eleven skiljer bokstäverna <å> och <ä> från <a>, och <ö> från <o>, och dessa ljud från varandra.
- ☐ Eleven kopplar de fonem som inte har egna bokstäver (sje-ljudet, tje-ljudet, ng-ljudet) till några olika stavningssätt.

grammatik

- ☐ Eleven använder presens och preteritum av några vanliga verb.

Resurser/
förslag på
aktiviteter

- Individuell läsning av modelltexter, med stöttning
- Mindre skrivuppgift om t.ex. skolan i Sverige eller om en utflykt
- Tempusanvändning och tempusformer
- Diktamensövningar med stavningar och språkljud från den gångna veckan
- Grammatik, ord, texttyper 4.2.1; 9.1.1.

Modul 2. Fakta; beskrivande text (3 v.)

Termin 1, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande		2. Fakta; beskrivande text		3. Argumenterande text; insändare								4. Återberättande och beskrivande		5. Beskrivande text				
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier		Formulera fakta		Ståndpunkter och argument								Lässtrategier		Ordföljd; Artikulation				
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur		Mänskliga rättigheter och FN		Sociala koder, ordningsregler								Kopplat till skönlitteratur		Mina språk; Dikter på olika språk				
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg		D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning						F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - ankomst		H. Julvisor		

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 2 I SVA

Eleven beskriver fakta i ett ämne, både muntligt och i skrift, med stöttning. Eleven formar enkla påståendesatser med ord som är kopplade till temat. Eleven identifierar tydligt urskiljbara fakta i en faktatext. Eleven använder citationstecken och enkla referatmarkörer.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Sammanfattning av texter.” (åk 4-6)

”Resonemang om texter med koppling till sammanhang [...]” (åk 4-6)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven [...] visar grundläggande läsförståelse.”

”Eleven läser [...] sakprosatexter [...]. Dessutom sammanfattar eleven olika texter [...]”

Vecka 1. Läsning, läsförståelse och arbete med modelltexter

Veckomål

läsa	☐ Eleven deltar i läsning av modulens modelltexter med stöttning.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om fakta och faktatexter med stöttning.
skriva	☐ Eleven deltar i gemensam konstruktion av faktatext. ☐ Eleven skriver enklare meningar som börjar med formellt subjekt (<i>Det finns... Det är...</i>). ☐ Eleven använder citationstecken och enkla referatmarkörer med stöttning.
ordförråd	☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på kopplingen mellan ljud och bokstav.
grammatik	☐ Eleven övar på några olika sammansättningar.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Gemensam läsning av enklare modelltexter • Repetition av några olika ordinlärningsstrategier • Arbete med hur sammansättningar bildas och känns igen (<i>spindel + art = spindelart</i>) • Övning i att skapa sammansättningar av nominalfraser och (<i>text med fakta = faktatext, tråd som spindel väver = spindeltråd</i> etc.) • Diktamensövningar med ord från modulen och temat • Grammatik, ord, texter kap. 2.2; 7.2.1

Vecka 2. Faktatextens kännetecken

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser om vad som i allmänhet utmärker en faktatext med stöttning.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om fakta och faktatexter med stöttning.
skriva	☐ Eleven skriver beskrivande meningar som inleds med formellt subjekt (<i>Det finns... Det är...</i>) med stöttning.

- ordförråd ☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier med stöttning.
☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
- Resurser/
förslag på
aktiviteter
- Avrundning av gemensam konstruktion av en faktatext
 - Individuell eller parvis läsning av enklare modelltexter
 - Arbete med att i grupp identifiera de allmänna dragen i en faktatext
 - Lucktextövning med ord kopplade till modulen och temat
 - Grammatik, ord, texttyper kap. 7.2.1; 9.2.1

Vecka 3. Faktatext och eget skrivande

Veckomål

- tala, samtala ☐ Eleven berättar vad som i allmänhet utmärker en faktatext.
☐ Eleven beskriver fakta om ett ämne med stöttning (*En spindel har åtta ben. Det finns 42 000 olika spindelarter.*)
- skriva ☐ Eleven skriver en enklare faktatext med stöttning.
☐ Eleven använder citationstecken och enkla referatmarkörer med stöttning.
- ordförråd ☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier.
☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
- Resurser/
förslag på
aktiviteter
- Arbete med ordinlärningsstrategier
 - Lucktextövning med ord kopplade till modulen och temat
 - Grammatik, ord, texter 9.2.2; 9.2.4

Modul 3. Argumenterande text; insändare (4 v.)

Termin 1, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande		2. Fakta; beskrivande text		3. Argumenterande text; insändare				4. Återberättande och beskrivande		5. Beskrivande text								
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier		Formulera fakta		Ståndpunkter och argument				Lässtrategier		Ordföljd; Artikulation								
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur		Mänskliga rättigheter och FN		Sociala koder, ordningsregler				Kopplat till skönlitteratur		Mina språk; Dikter på olika språk								
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg		D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning		F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - ankomst		H. Julvisor						

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 3 I SVA

Eleven formulerar argument, både muntligt och i skrift, med stöttning. Eleven formar påståendesatser, frågesatser och uppmaningssatser med ord och fraser som är kopplade till temat. Eleven använder olika referatmarkerande verb för att ange ståndpunkt. Eleven identifierar tydligt urskiljbara ståndpunkter och argument i en argumenterande text, och skiljer åsikter från fakta.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Att [...] resonera och argumentera i olika samtalssituationer och [...] beslutsprocesser.” (åk 4-6)

”[...] argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.” (åk 4-6)

”Att ge och ta emot respons på texter.” (åk 4-6)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven söker och väljer med **viss** säkerhet information från ett avgränsat urval av källor och [...] för **enkla** resonemang om informationens användbarhet.”

Vecka 1. Insändare och argument

Veckomål

läsa	☐ Eleven deltar i läsning av modulens modelltexter med stöttning. ☐ Eleven urskiljer tydliga ståndpunkter och argument i en argumenterande text med stöttning. ☐ Eleven formulerar frågor och uppmaningar med stöttning.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om insändare och argument med stöttning.
skriva	☐ Eleven deltar i gemensam konstruktion av insändare.
ordförråd	☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier. ☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på kopplingen mellan ljud och bokstav.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med enklare modelltexter • Repetition av några olika ordinlärningsstrategier • Lucktextövning med ord från modulen och temat. • Diktamensövning med ord från modulen och temat • Arbete med några olika sätt att formulera ståndpunkter och argument med mycket stöttning (<i>Jag tycker att..., Skoluniform är bra/dåligt därför att....</i>) • Referensmaterialet Ordförråd och veckotest • Grammatik, ord, texttyper 9.3.1; 9.3.2

Vecka 2-3. Att skriva insändare

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven berättar i samtal om vad som i allmänhet utmärker en insändare. ☐ Eleven formulerar ståndpunkter muntligt med stöttning.
skriva	☐ Eleven formulerar ståndpunkter i gemensam insändare med stöttning. ☐ Eleven påbörjar enklare individuell skrivuppgift: insändare.
ordförråd	☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier.

	☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på kopplingen mellan ljud och bokstav.
grammatik	☐ Eleven använder hjälpverb (<i>måste, ska, vill</i>). ☐ Eleven övar på tempus i relation till texter och ordförråd med stöttning. ☐ Eleven övar på enkla när-, om- och eftersom-bisatser på en väldigt grundläggande nivå [möjligen bara eftersom-satser om det anses särskilt viktig här].
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Repetition av presens och preteritum, genomgång av perfekt och futurum • Grammatik, ord, texttyper, kap. 4.3.1; 4.4.1; 4.4.3, 7.4.2

Vecka 4 Respons och bearbetning av insändare

Veckomål

läsa	☐ Eleven bearbetar sin insändare utifrån lärarens respons.
skriva	☐ Eleven skriver klart sin insändare.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om insändare.
ordförråd	☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier. ☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på kopplingen mellan ljud och bokstav.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med den individuella skrivuppgiften: insändare • Lucktextövning med ord från modulen och temat • Diktamensövning med ord från modulen och temat

Modul 4. Återberättande och beskrivande text (3 v.)

Termin 1, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande			2. Fakta; beskrivande text			3. Argumenterande text; insändare					4. Återberättande och beskrivande			5. Beskrivande text				
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier			Formulera fakta			Ståndpunkter och argument					Lässtrategier			Ordföljd; Artikulation				
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur			Mänskliga rättigheter och FN			Sociala koder, ordningsregler					Kopplat till skönlitteratur			Mina språk; Dikter på olika språk				
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg			D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning				F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - ankomst			H. Julvisor		

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 4 I SVA

Eleven skiljer tydligt återberättande från tydligt beskrivande delar i en text. Eleven känner till de sammansatta tempusen och tempussystemet, och är bekant med när vilket tempus ska användas. Eleven läser en text och återger det huvudsakliga innehållet med stöttning. Eleven är bekant med olika lässtrategier och kan med stöttning använda dem för att samtala kring innehållet i en text.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både det uttalade och sådant som står mellan raderna.” (åk 4–6)
 ”Beskrivande [...] texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.” (åk 4–6)
 ”Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad.
 Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.” (åk 4–6)

Ur Betygskriterier i slutet av årskurs 3, Lgr 22:

”Eleven läser bekanta och elevnära texter med flyt genom att använda lässtrategier på ett i huvudsak fungerande sätt.”

Vecka 1. Lässtrategier och textsamtal

Veckomål

läsa	☐ Eleven deltar i textläsning gemensamt och individuellt.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i genomgång av läsförståelsestrategier.
☐ Eleven deltar i textsamtal.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på kopplingen mellan ljud och bokstav.
ordförråd	☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier.
☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Gemensam läsning av skönlitterär text som även läses på skönlitteraturlektionerna (se Skönlitteratur och läsning, modul G)• Repetition och fördjupning av tempussystemet; jfr Grammatik, ord, texttyper kap. 4.4.1

Vecka 2. Beskrivande respektive återberättande text

Veckomål

samtala
lässtrategier	☐ Eleven deltar i textsamtal utifrån olika lässtrategier.
läsa	☐ Eleven urskiljer miljö- och personbeskrivningar i en text.
☐ Eleven urskiljer tydligt beskrivande och tydligt återberättande delar i en text.
ordförråd	☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
grammatik
skriva	☐ Eleven skriver meningar med enkla som-satser där subjektet är struket (<i>Jag har en syster som är 22 år. Det finns djur som kan tala.</i>)
☐ Eleven håller med stöttning isär tempussystemen.
☐ Eleven övar på att skriva ett stycke text inom ett system.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Arbete med miljö- och personbeskrivningar• Övning i att formulera miljö- och personbeskrivningar

- Gemensam konstruktion av en berättelse om karaktärerna i en skönlitterär text som läses, och om något som kan tänkas hända dem utanför den befintliga textens handling
- Repetition och fördjupning av tempussystemet, med övning i att skriva om en kortare text från presenssystemet till preteritumsystemet och tvärtom
- Lucktextövning med ord från modulen och temat
- Grammatik, ord, texter kap. 3.3.7; 4.4.1; 9.1.2; 9.1.3; 9.1.4

Vecka 3. Miljö- och personbeskrivning; presens och preteritum i beskrivande och återgivande text

Veckomål

skriva	☐ Eleven skriver egna miljö- och personbeskrivningar med stöttning.
grammatik	☐ Eleven skriver meningar med samordnade huvudsatser, med och utan samordnat subjekt ☐ Eleven kopplar ihop presenssystemet med beskrivande text och preteritumsystemet med återberättande text.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Skrivuppgift: beskriv personerna och miljön i en skönlitterär text på flera olika sätt och med olika ord, med stöttning • Skrivuppgift: skriv en egen berättelse om vad som händer en av karaktärerna i texten utanför den befintliga textens handling • Avsluta gemensam konstruktion av en text. • Grammatik, ord, texttyper kap. 7.2.2; 7.2.3; 9.1.2-9.1.4; 9.2.1; 9.2.3

Modul 5. Beskrivande text (4 v.)

Termin 1, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Språk	1. Personligt återberättande; beskrivande			2. Fakta; beskrivande text			3. Argumenterande text; insändare				4. Återberättande och beskrivande			5. Beskrivande text					
kunskapsområde	Ordinlärningsstrategier			Formulera fakta			Ståndpunkter och argument				Lässtrategier			Ordföljd; Artikulation					
temaförslag	Skolan i Sverige; Djur och natur			Mänskliga rättigheter och FN			Sociala koder, ordningsregler				Kopplat till skönlitteratur			Mina språk; Dikter på olika språk					
Skönlitteratur	A. Lyrik: ljud och klang		B. och C. Lyrik: känsla och färg				D. Lyrik: känsla och uttal		E. Dialogläsning			F. Visor: lyssna, sjunga		G. Avresa - H. ankomst Julvisor					

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 5 I SVA

Eleven diskuterar möjliga tolkningar av en eller flera texter, t.ex. noveller och dikter, med stöttning. Eleven läser en text högt och lägger i sin läsning särskild vikt vid artikulation, med fokus på rytm, fraserings och prosodi. Eleven känner till de grundläggande ordföljdsmonstren i svenska huvudsatser. Eleven reflekterar kring likheter och skillnader mellan olika språk. Eleven lär sig ord som är kopplade till modulen och temat.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang.” (åk 4-6)

”Beskrivande [...] texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.” (åk 4-6)

”Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp i både vardags- och skolspråk. [...] jämförelse med andra språk eleven kan.” (åk 7-9)

”Sammanfattning av texter.” (åk 4-6, åk 7-9)

”Resonemang om texter med koppling till sammanhang [...]” (åk 4-6)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven [...] visar **grundläggande** läsförståelse.”

”Eleven för också **enkla** resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.”

Vecka 1. Läsning och tolkning av text; ordföljd

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser och diskuterar en eller flera texter.
tala, samtala	☐ Eleven samtalar kring möjliga tolkningar av en eller flera texter.
ordförråd	☐ Eleven använder ordinlärningsstrategier.
☐ Eleven använder ord som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på kopplingen mellan ljud och bokstav.
grammatik	☐ Eleven övar ordföljd utifrån de lästa texterna.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Diktamensövning med ord från modulen och temat • Gemensam läsning av dikter, med samtal om möjliga tolkningar av dikten (se Skönlitteratur och läsning modul G) • Ordföljdsövning som utgår från en eller flera av de lästa texterna, med fokus på sådant som aktualiseras där, t.ex. V2-regeln, satsschema för huvudsatser • Grammatik, ord, texttyper kap. 2.4

Vecka 2. Läsning och tolkning av text; ordföljd

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser och diskuterar en eller flera texter.
tala, samtala	☐ Eleven samtalar kring möjliga tolkningar av en eller flera texter.

uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav. ☐ Eleven tränar artikulation med fokus på rytm, fraserings och prosodi.
grammatik	☐ Eleven diskuterar med stöttning ordföljden i texter, t.ex. i dikter jämfört med annan text. ☐ Eleven tränar på att bygga ut beskrivande nominalfraser med attributiva adjektiv
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Ordföljdsövning som utgår från en eller flera av de lästa dikterna, med fokus på sådant som aktualiseras där, t.ex. V2-regeln, satsschema för huvudsatser (se Grammatikdokument) • Högläsning av dikter i par eller smågrupper, både på svenska och andra språk (se Skönlitteratur och läsning modul G) • Grammatik, ord, texttyper kap. 3.3.1

Vecka 3. Läsning och eget skrivande

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser och tolkar en eller flera texter.
tala, samtala	☐ Eleven samtalar kring möjliga tolkningar av en eller flera texter.
skriva	☐ Eleven skriver en egen text som beskriver ett tema eller en känsla, t.ex. dikt.
uttal och litterarisering	☐ Eleven tränar artikulation med särskilt fokus på rytm, fraserings och prosodi. ☐ Eleven läser en dikt som den valt själv högt för klassen.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Skrivuppgift: skriv en egen dikt, t.ex. utifrån ett särskilt tema eller en särskild känsla • Eleven väljer ut en dikt ur t.ex. en antologi och skriver ned en egen tolkning av den.

Vecka 4. Högläsning och eget skrivande

Veckomål

skriva	☐ Eleven skriver en ny version av sin egenvalda dikt
--------	---

**uttal
högläsning**

- ☐ Eleven tränar artikulation med särskilt fokus på rytm, frasering och prosodi.
- ☐ Eleven läser en dikt den skrivit själv högt för klassen.

**Resurser/
förslag på
aktiviteter**

- Avsluta skrivuppgift: skriv en egen dikt, t.ex. utifrån ett särskilt tema eller en särskild känsla
- Avslutning av högläsning

Termin 2, modul 6. Instruerande text (2 v.)

Termin 2, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	6. Instruerande text		7. Jämförande text			8. Intervju och			reportage		9. Återge olika perspektiv; textbear-				betning och kamratrespons				10. Förklarande text				
kunskapsområde	Uppmaningar		Jämförelser			Formulera frågor,			citera, referera		Berättarperspektiv och				responsarbete				Formulera orsakssamband				
temaförslag	Vinter och väder		Väder och klimat (samarb. med SO)			Intervju av elever på			nationellt progr.		Perspektiv och identitet i skönlitteratur;				läsning av gemensam roman								
Skönlitteratur	I. Sagor		J. Litterära platser alt. enkla noveller						K. Biblioteksbesök och romanläsning						K. forts.				L. Rap: ord och rytm				

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 6 I SVA

Eleven tolkar instruktioner samt formulerar egna instruktioner, både skriftligt och muntligt. Eleven identifierar och formulerar uppmaningssatser och känner till imperativformen av några vanliga verb. Eleven är även bekant med några indirekta sätt att uttrycka uppmaningar, och tolkar med stöttning mer indirekta instruktioner samt resonerar kring hur tydlighet och artighet kan uttryckas språkligt på olika sätt.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”[...] instruerande [...] texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.” (åk 4-6)

”Sammanfattning av texter.” (åk 4-6, åk 7-9)

”Resonemang om texter med koppling till sammanhang [...]” (åk 4-6)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven [...] visar **grundläggande** läsförståelse.”

Vecka 1. Instruerande text – uppbyggnad och språk

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser om instruktioner och hur de formuleras.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om instruktioner.
skriva	☐ Eleven påbörjar en instruerande text.
grammatik	☐ Eleven använder bestämd och obestämd form av substantiv ☐ Eleven använder imperativformen av ett antal vanliga verb.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med imperativformen av ett antal verb • Repetera uppmaningssatser och gå igenom indirekta uppmaningar av olika slag (<i>Det är bra att ha reflex på vintern. Man måste ha vinterdäck på bilen.</i>) • Övning: Eleverna följer en instruktion och klipper en snöstjärna • Påbörja skrivövning: Eleverna får skriva en instruktion till t.ex. en teknisk apparat eller ett recept på en maträtt. Uppmuntra eleverna att vara så tydliga och exakta som möjligt, även när det gäller ordval. • Grammatik, ord, texttyper kap. 3.2.8; 9.4

Vecka 2. Instruktioner i skrift och tal

Veckomål

skriva	☐ Eleven formulerar egna instruktioner i skrift.
tala, samtala	☐ Eleven formulerar egna muntliga instruktioner. ☐ Eleven reflekterar kring vikten av tydlighet och ordvalets betydelse i instruerande text. ☐ Eleven resonerar kring hur artighet kan uttryckas språkligt på olika sätt. ☐ Eleven tolkar med stöttning indirekta uppmaningar.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med att avsluta skrivövning: Eleverna får skriva en instruktion, t.ex. en kortare bruksanvisning till en teknisk apparat eller ett recept på en maträtt • Övning: Eleverna får reflektera kring tydlighet och ordförrådets roll i instruerande text – vad händer om man uttrycker sig otydligt? • Övning: Eleverna får reflektera kring hur man kan be någon att göra något, och hur man i svenskan kan/behöver balansera

tydlighet med artighet. Vad är skillnaden mellan t.ex. *Torka av bordet!*, *Kan du torka av bordet?* och *Det är bra om du torkar av bordet*. Hur fungerar det på andra språk?

Modul 7. Jämförande text (3 v.)

Termin 2, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	6. Inst-ruer-ande text		7. Jämfö-rande text			8. In-tervju och			repor-tage		9. Återge olika pers-pektiv; textbear-				betning och kamratres-pons				10. Förklarande text				
kun-skaps-område	Upp-ma-ningar		Jämförel-ser			Form-ulera frågor,			citera, refere-ra		Berättar-perspektiv och				responsarbete				Formulera orsakssamband				
tema-förslag	Vinter och väder		Väder och klimat (samarb. med SO)			Inter-vju av elever på			natio-nellt progr.		Perspektiv och identi-tet i skön-litteratur;				läsning av gemensam roman								
Skön-litte-ratur	I. Sagor		J. Litterära platser alt. enkla noveller						K. Biblioteksbesök och romanläsning						K. forts.				L. Rap: ord och rytm				

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 7 I SVA

Eleven läser och förstår jämförelser och jämförande text samt formulerar egna jämförelser, både skriftligt och muntligt. Eleven känner till olika sätt att uttrycka jämförelser i svenskan, såsom komparation av adjektiv och jämförande uttryck som *lika snabb som...*, *snabbare än...* samt uttryck som *I jämförelse med...*, *Jämfört med...*, *Om man jämför...* *En likhet/skillnad mellan...* osv. Eleven uttrycker likheter och skillnader mellan två olika fenomen kopplade till temat, och använder ord och uttryck kopplade till modulen och temat.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp i både vardags- och skolspråk. [...] jämförelse med andra språk eleven kan.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven läser skönlitteratur [...] med **flyt** och visar **grundläggande** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med **viss** säkerhet. Eleven för också **enkla** resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.

”Eleven skriver olika slags texter med **begripligt** innehåll, **i huvudsak** fungerande struktur och viss språklig variation.”

Vecka 1. Jämförelser och komparation

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven samtalar om temat.
skriva	☐ Eleven påbörjar en jämförande text.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
grammatik	☐ Eleven använder de två sätten att komparera adjektiv.
uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter att öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med jämförelser genom exempel kopplade till temat, såsom en jämförelse mellan begreppen <i>väder</i> och <i>klimat</i>, jämförelser mellan olika slags väder etc. • Arbete med båda typerna av komparationsböjning av adjektiv (böjning och <i>mer/mest</i>), och förklaring av att komparation är något annat än kongruensböjning • Grammatik, ord, texttyper kap. 5.4.1

Vecka 2. Jämförande uttryck och eget skrivande

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven samtalar om temat.
skriva	☐ Eleven skriver en jämförande text.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter att öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
grammatik	☐ Eleven använder de två sätten att komparera adjektiv.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med att komparera adjektiv • Arbete med olika jämförande uttryck (<i>större än...</i>, <i>jämfört med...</i>, <i>en likhet/skillnad är...</i> etc.)

- Fortsätta skrivövning: Eleverna får skriva en text där t.ex. två klimatzoner beskrivs och jämförs med varandra
- Diktamensövning med ord kopplade till temat och modulen

Vecka 3. Jämförande uttryck och eget skrivande

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven samtalar om temat.
skriva	☐ Eleven färdigställer sin jämförande text.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
grammatik	☐ Eleven använder och förstår de två sätten att komparera adjektiv.

Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med att komparera adjektiv • Arbete med olika jämförande uttryck (<i>större än..., jämfört med..., en likhet/skillnad är...</i> etc.) • Avsluta skrivövning: Eleverna får skriva en text där t.ex. två klimatzoner beskrivs och jämförs med varandra • Lucktextövning på ord och uttryck kopplade till temat och modulen • Grammatik, ord, texter kap. 5.4.2
--	---

Modul 8. Intervju och reportage (4 v.)

Termin 2, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	6. Instruerande text		7. Jämförande text			8. Intervju och			reportage		9. Återge olika perspektiv; textbear-				betning och kamratrespons				10. Förklarande text				
kunskapsområde	Uppmaningar		Jämförelser			Formulera frågor,			citera, referera		Berättarperspektiv och				responsarbete				Formulera orsakssamband				
temaförslag	Vinter och väder		Väder och klimat (samarb. med SO)			Intervju av elever på			nationellt progr.		Perspektiv och identitet i skönlitteratur;				läsning av gemensam roman								
Skönlitteratur	I. Sagor		J. Litterära platser alt. enkla noveller						K. Biblioteksbesök och romanläsning						K. forts.				L. Rap: ord och rytm				

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 8 I SVA

Eleven genomför en intervju och använder den som material för ett reportage. Eleven skriver ett reportage, med stöttning, och bearbetar texten efter respons från läraren. Eleven använder ett i stora delar begripligt och genreenligt språk och register i sitt reportage, och texten är mottagaranpassad. Reportaget innehåller korrekt markerade citat och referat ur intervjun. Eleven använder ord och uttryck kopplade till modulen och temat.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.” (åk 7-9)

”Att ge och ta emot respons på texter.” (åk 7-9)

”Sakprosatexter för ungdomar och vuxna. Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.” (åk 7-9)

”Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp i både vardags- och skolspråk. [...] jämförelse med andra språk eleven kan.” (åk 7-9)

”Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven söker och väljer med **viss** säkerhet information från ett avgränsat urval av källor och [...] för **enkla** resonemang om informationens användbarhet.”

Vecka 1. Reportage och förberedelser för intervjuer

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en modelltext för reportage med stöttning.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i diskussioner om vad en modelltext innehåller. ☐ Eleven deltar i diskussioner om hur en modelltext är uppbyggd. ☐ Eleven förbereder en intervju genom att öva muntligt på att ställa frågor.
skriva	☐ Eleven skriver intervjufrågor med stöttning.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Genomgång av temat och arbetsprocessen (att intervjun ska leda till ett reportage) • Samtal kring vilka som ska intervjuas och om vad. Ett förslag kan vara att intervju en elev på ett nationellt gymnasieprogram om dennes skolgång, intressen och fritidsaktiviteter, ett annat att intervju någon som arbetar på skolan • Kortare genomgång av reportaget som genre (fördjupas i vecka 2), med läsning av modelltext • Arbete med olika sätt att ställa frågor; direkta och indirekta frågor • Gemensam konstruktion av exempel på intervjufrågor

Vecka 2. Direkta och indirekta frågor, genomförande, dokumentation och sammanställning av intervju

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven formulerar både direkta och indirekta intervjufrågor.
☐ Eleven genomför och dokumenterar intervjun, individuellt eller i par/grupp.
skriva	☐ Eleven sammanställer intervjusvaren.
☐ Eleven påbörjar ett skriftligt reportage, med stöttning utifrån modelltext och/eller mall.
☐ Grammatik: direkt och indirekt anföring
☐ Eleven övar på citatteknik
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Arbete med genomgång av reportaget som genre. • Repetition och fördjupning av referatteknik och citatteknik. • Arbete med individuell skrivuppgift: Eleven börjar skriva ett reportage. • Grammatik, ord, texttyper kap. 4.3.8, 7.4.3, 7.4.5 (indirekt anföring)

Vecka 3. Skrivande av reportage

Veckomål

skriva	☐ Eleven skriver klart sitt reportage i en första version och lämnar in till läraren.
tala, samtala	☐ Eleven bearbetar sitt reportage utifrån generell och/eller specifik respons från läraren.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Arbete med individuell skrivuppgift: Eleven skriver klart sitt reportage i en första version och lämnar in till läraren. • Arbete med elevernas texter och generell respons på klassnivå utifrån reportaget som genre (samt elevspecifik mer textnära respons i mån av tid). • Lucktexttest på ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat

Vecka 4. Skrivande av reportage, kamratrespons och diskussion

Veckomål

skriva	☐ Eleven avslutar sitt reportage och lämnar in en slutversion till läraren.
tala,
samtala	☐ Eleven deltar i samtal om vad som utmärker reportaget om genre.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Eleverna läser varandras reportage och diskuterar generella drag hos reportaget som genre, gärna i relation till en modelltext (som en förberedelse inför momentet kamratrespons i modul 9).

Modul 9. Återge olika perspektiv; textbearbetning och kamratrespons (7 v.)

Termin 2, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	6. Inst-ruer- ande text		7. Jämfö- rande text			8. In- tervju och			repor- tage		9. Återge olika pers- pektiv; textbear-				betning och kamratres- pons			10. Förklarande text					
kun- skaps- område	Upp- ma- ningar		Jämförel- ser			Form- ulera frågor,			citera, refere- ra		Berättar- perspektiv och				responsarbete			Formulera orsakssamband					
tema- förslag	Vinter och väder		Väder och klimat (samarb. med SO)			Inter- vju av elever på			natio- nellt progr.		Perspektiv och identi- tet i skön- litteratur;				läsning av gemensam roman								
Skön- litte- ratur	I. Sagor				J. Litterära platser alt. enkla noveller				K. Biblioteksbesök och romanläsning						K. forts.			L. Rap: ord och rytm					

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 9 I SVA

Eleven utvecklar och använder lässtrategier för att läsa mellan och bortom raderna, och deltar i textsamtal. Eleven återger olika perspektiv ur en text, t.ex. en skönlitterär text. Eleven läser andra elevers texter och ger kamratrespons på såväl textnivå som meningsnivå och ordnivå. Eleven skriver och bearbetar text utifrån kamratrespons i kombination med egenreflektion. Eleven använder ord och uttryck kopplade till modulen och temat.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv, samt deras syfte, avsändare och sammanhang.” (åk 7-9).

”Disposition och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg. Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.” (åk 7-9)

”Språkliga strukturer och normer. Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning. Ordklasser och satsdelar.” (åk 7-9)

”Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och

åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp i både vardags- och skolspråk. [...] jämförelse med andra språk eleven kan.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6, Lgr 22:

”Eleven för också **enkla** resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.”

Vecka 1. Lässtrategier, läsa mellan raderna och samtala om text

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser text utifrån olika lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i textsamtal utifrån olika lässtrategier.
☐ Eleven tränar på att göra inferenser och läsa mellan raderna.
uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Gemensam och individuell läsning av text (se Skönlitteratur och läsning, modul K)• Övningar på att göra inferenser och läsa mellan raderna

Vecka 2. Lässtrategier, läsa mellan raderna och samtala om text

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser text utifrån olika lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven tränar på att göra inferenser och läsa mellan raderna.
☐ Eleven återger olika perspektiv ur texten med stöttning.
skriva	☐ Eleven tränar på att iaktta och efterställda bestämmningar (prepositionsattribut) i nominalfraser och att bygga ut beskrivningar med dem.

ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med gemensam och individuell läsning av text, t.ex. en längre skönlitterär text (se Skönlitteratur och läsning, modul K) • Övningar på att göra inferenser och läsa mellan raderna • Gemensam konstruktion av olika perspektiv: Börja återge olika perspektiv ur den lästa texten utifrån flera olika stöttande frågor. Vid läsning av skönlitteratur kan några frågor t.ex. vara <i>Vad händer i boken utifrån de olika rollfigurernas skilda perspektiv? Vad betyder det när personen X i boken gör så eller så? Hur uppfattas det av personen Y?</i> • Lucktextövning med text och ord från modulen och temat • Grammatik, ord, texttyper kap. 3.3.5; 3.4

Vecka 3. Läsning, tolkning och återgivning av olika perspektiv i text

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser text utifrån olika lässtrategier. ☐ Eleven tränar på att läsa bortom raderna, dels genom associationer till egna erfarenheter, dels genom att koppla texten till andra texter och innehållet samt perspektiven i texten till andra historiska sammanhang och/eller andra kulturella kontexter.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i textsamtal utifrån olika lässtrategier. ☐ Eleven återger olika perspektiv ur texten med stöttning.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Fortsatt gemensam och individuell läsning av text, t.ex. en längre skönlitterär text • Övningar på att läsa bortom raderna, med stöttning i form av specifika frågor. T.ex. kan en fråga vara <i>På vilka sätt kan olika personer tolka innehållet i den här texten?</i> Det kan t.ex. röra sig om (verkliga eller fiktiva) personer från olika historiska och/eller kulturella och/eller subkulturella kontexter

- Introducera individuell skrivuppgift: eleverna ska skriva en text om innehållet i den gemensamt lästa texten, där minst två olika perspektiv på innehållet återges (detta kan introduceras och ev. påbörjas även om läsningen av texten inte är helt avslutad).

Vecka 4. Eget skrivande och fortsatt läsning

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser text utifrån olika lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i textsamtal utifrån olika lässtrategier.
skriva	☐ Eleven påbörjar skrivandet av en text om innehållet i den gemensamt lästa texten, där minst två olika perspektiv på innehållet återges.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Fortsatt gemensam och individuell läsning av text, t.ex. en längre skönlitterär text• Påbörja/fortsätta individuell skrivuppgift: eleverna ska skriva en text om innehållet i den gemensamt lästa texten, där minst två olika perspektiv på innehållet återges.

Vecka 5. Eget skrivande och fortsatt läsning

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser text utifrån olika lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i textsamtal utifrån olika lässtrategier.
skriva	☐ Eleven skriver vidare på sin text.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Avsluta gemensam och individuell läsning av text, t.ex. en längre skönlitterär text• Fortsätta med individuell skrivuppgift: eleverna skriver en text om innehållet i den gemensamt lästa texten, där minst två olika perspektiv på innehållet återges• Instruktioner kring kamratrespons, samt tidsramar för det

- Genomgång av textnormer och skrivregler (anpassat efter uppgiftens omfång och elevernas nivå)

Vecka 6. Färdigskrivande, läsning av andra elevers texter och arbete med kamratrespons

Veckomål

skriva	☐ Eleven skriver klart en första version av sin text och lämnar in till läraren. ☐ Eleven formulerar skriftlig kamratrespons.
läsa	☐ Eleven läser andra elevers texter med syfte att ge kamratrespons.
tala, samtala	☐ Eleven formulerar muntlig och/eller skriftlig kamratrespons.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Repetition av instruktioner kring kamratrespons. • Kamratrespons parvis eller i grupp, muntligt och/eller skriftligt. • Eleven skriver en egenreflektion om sin egen text, utifrån samma responsinstruktioner som för kamratresponsen.

Vecka 7. Textbearbetning och egenreflektion

Veckomål

skriva	☐ Eleven bearbetar sin text utifrån kamratrespons samt egenreflektion.
tala, samtala	☐ Eleven lämnar in slutversion av texten till läraren och berättar vad som har bearbetats och hur efter kamratrespons och egenreflektion. ☐ Eleven beskriver muntligt olika perspektiv på innehållet i en text. ☐ Eleven talar och samtalar om kamratresponsens och textbearbetningens roll vid textproduktion.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/	• Bearbetning av text utifrån kamratrespons och egenreflektion

**förslag på
aktiviteter**

- Inlämning av slutversion av skrivuppgiften

Modul 10. Förklarande text (4 v.)

Termin 2, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	6. Inst-ruer-ande text		7. Jämfö-rande text			8. In-tervju och			repor-tage		9. Återge-olika pers-pektiv; textbear-				betning och kamratres-pons				10. Förklarande text				
kun-skaps-område	Upp-ma-ningar		Jämförel-ser			Form-ulera frågor,			citera, refere-ra		Berättar-perspektiv och				responsarbete				Formulera orsakssamband				
tema-förslag	Vinter och väder		Väder och klimat (samarb. med SO)			Inter-vju av elever på			natio-nellt progr.		Perspektiv och identi-tet i skön-litteratur;				läsning av gemensam roman								
Skön-litte-ratur	I. Sagor		J. Litterära platser alt. enkla noveller						K. Biblioteksbesök och romanläsning						K. forts.				L. Rap: ord och rytm				

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 10 I SVA

Eleven tolkar orsakssamband i en förklarande text med stöttning. Eleven förklarar ett fenomen eller en företeelse genom att redogöra för kända och/eller potentiella orsakssamband. Eleven använder ord och uttryck kopplade till modulen och temat.

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”[...] förklarande, utredande [...] texter. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.” (åk 7-9)

Vecka 1. Orsakssamband och språkliga uttryck för samband**Veckomål****läsa**

- ☐ Eleven tolkar orsakssamband i en förklarande text med stöttning.

ordförråd

- ☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.

uttal och litterarisering

- ☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.

Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Gemensam och individuell läsning av modelltext inom ett tema från övriga skolämnena • Arbete med att tolka samband i modelltexten • Arbete med att identifiera de formuleringar som används i modelltexten för att uttrycka samband. (<i>på grund av, eftersom, därför, för att, genom</i> etc.) • Genomgång av fler formuleringar för att uttrycka samband • Grammatik, ordförråd, texter kap. 7.4.2.3, 8.11

Vecka 2. Förklarande text och orsakssamband

Veckomål

skriva	☐ Eleven formulerar enkla orsakssamband med stöttning.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
uttal och
litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
grammatik	☐ Eleven övar på att känna igen och använda meningar med verbens s-former
-
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Arbete med att fritt ur minnet formulera och återge de samband som identifierats i modelltexten • Introduktion av individuell uppgift: eleven ska skriva en förklarande text och i slutet av modulen presentera den muntligt för klassen • Grammatik, ord, texter kap 4.4.4-6 (verbens s-former), kap. 9.5 (Förklaringar)

Vecka 3. Förklarande text – eget skrivande eller muntlig presentation

Veckomål

skriva	☐ Eleven formulerar skriftligt enkla och lite mer komplexa orsakssamband med stöttning.
tala, samtala	☐ Eleven formulerar muntligt enkla och lite mer komplexa orsakssamband med stöttning.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.

uttal och litterarisering	☐ Eleven fortsätter öva på kopplingen mellan ljud och bokstav.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Individuell skrivuppgift: eleven skriver en förklarande text där ett fenomen eller en företeelse förklaras genom att eleven redogör för kända och/eller potentiella orsakssamband. • <i>Eller</i>: Individuell muntlig uppgift: Eleven förbereder en förklarande muntlig presentation där ett fenomen eller en företeelse förklaras genom att eleven redogör för kända och/eller potentiella orsakssamband.

Vecka 4. Förklarande text – eget skrivande eller muntlig presentation

Veckomål

skriva	☐ Eleven formulerarskriftligt enkla och lite mer komplexa orsakssamband med stöttning.
tala, samtala	☐ Eleven formulerar muntligt enkla och lite mer komplexa orsakssamband med stöttning.
ordförråd	☐ Eleven använder ord och uttryck som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Eleven skriver klart och lämnar in sin skrivuppgift alternativt genomför en muntlig presentation.

Termin 3. Modul 11. Argumenterande text (4 v.)

Termin 3, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
Språk	11. Argumen- terande text; debattinlägg				12. Miljö- och personbe- skrivningar				13. Ar- gumen- teran- de text				14. Leda och delta i samtal; samman- fattande text				15. Sak- prosa; reso- ner- ande text			
kun- skaps- område	Muntlig debatt				Lässtrategier				Läs- strate- gier; skriv- regler				Läsa högt; delta i samtal				Form- mell text			
tema- förslag	Etik och moral (samarb. med SO)				Skönlittera-tur				Indust- rialism och ut- vand- ring				Träning inför muntligt nationellt prov				Mass- medi- er; käll- kritik			
Skön- litte- ratur	M. Dag bok	N. Etik och moral		O. Astrid Lindgren: person- beskrivn.		P. Kärlek- ens och hatets språk		Q. Främ- ling- skap		R. En svensk klassiker				S. Rymd- en						

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 11 I SVA

Eleven identifierar och definierar kännetecknen för en argumenterande text. Eleven använder följande begrepp: åsikt/tes, argument, motargument, belägg för argument. Eleven skiljer mellan fakta och åsikter.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

"[...] argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag." (åk 7-9)

"Att ge och ta emot respons på texter." (åk 4-6, åk 7-9,)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

"Eleven söker och väljer med viss säkerhet information från olika källor och presenterar informationen på ett i huvudsak fungerande sätt, med egna formuleringar, ämnesrelaterat språk samt citat och källhänvisningar. Eleven för till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans."

Vecka 1. Olika argumenterande texttyper; skillnad mellan fakta och åsikter

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en argumenterande text. ☐ Eleven identifierar de vanligaste argumenterande texttyperna som insändare och debattartikel. ☐ Eleven övar med stöttning på att hitta åsikt/tes, argument, motargument och belägg i en argumenterande text.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om skillnaden mellan fakta och åsikter.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Enklare argumenterande text, exempelvis en insändare • Arbeta med skillnaden mellan fakta och åsikter • Grammatik, ord, texttyper kap. 9.3

Vecka 2. Analytiska perspektiv på argumenterande text

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en kortare insändare. ☐ Eleven läser en kortare debattartikel. ☐ Eleven läser en kortare faktatext.
tala, samtala	☐ Eleven övar på att identifiera och definiera kännetecknen för en argumenterande text. ☐ Eleven övar på att med stöttning hitta åsikt/tes, argument, motargument och belägg i en argumenterande text. ☐ Eleven övar på att skilja mellan åsiktstext och faktatext.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
grammatik	☐ Eleven övar på kognitions- och perceptionsverb+att-bisats (<i>jag anser att...</i>) ☐ Eleven övar på värderande adjektivfras+att-bisats eller infinitivfras (<i>det är viktigt att...</i>)

uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete i par med att läsa och identifiera kännetecken för t.ex. en insändare och presentera detta inför klassen • Lucktexttest • Grammatik, ord, texter kap. 7.4.3; 5.3.4

Vecka 3. Insändare, åsikter och fakta

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en åsiktstext. ☐ Eleven identifierar strukturen hos en åsiktstext.
tala, samtala	☐ Eleven övar på att skilja mellan åsiktstext och faktatext. ☐ Eleven hittar själv åsikt, argument och motargument i en åsiktstext.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Läsa enklare åsiktstext, exempelvis en insändare • Genomgång av skillnaden mellan åsikter och argument

Vecka 4. Debattartikel, åsikter och fakta

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en enklare debattartikel. ☐ Eleven hittar själv åsikter, argument och motargument samt belägg i den aktuella debattartikeln.
tala, samtala	☐ Eleven övar på att formulera åsikter och argument.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/	• Arbete med läsning av debattartikel

- förslag på aktiviteter
- Diskussionsövningar

Modul 12. Miljö- och personbeskrivningar (4 v.)

Termin 3, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
Språk	11. Argumen- terande text; debattinlägg				12. Miljö- och personbe- skrivningar				13. Ar- gumen- teran- de text				14. Leda och delta i samtal; samman- fattande text				15. Sak- prosa; reso- ner- ande text			
kun- skaps- område	Muntlig debatt				Lässtrategier				Läs- strate- gier; skriv- regler				Läsa högt; delta i samtal				For- mell text			
tema- förslag	Etik och moral (samarb. med SO)				Skönlitteratur				Indust- rialism och ut- vand- ring				Träning inför muntligt nationellt prov				Mass- medi- er; käll- kritik			
Skön- litte- ratur	M. Dag bok	N. Etik och moral		O. Astrid Lindgren: person- beskrivn.		P. Kärlek- ens och hatets språk		Q. Främ- ling- skap		R. En svensk klassiker				S. Rymd- en						

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 12 I SVA

Eleven identifierar kännetecken för miljö- och personbeskrivning i olika texter. Eleven skriver miljö- och personbeskrivningar. Eleven övar på att läsa på, mellan och bortom raderna i en text. Eleven använder korrekt ordföljd i huvud- och bisats. Eleven övar på substantivets bestämda och obestämda form och lär sig användningen av dessa. Eleven tränar på att uppfatta innehållet i en talad text.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.” (åk 4-6)

”Språkliga strukturer och normer. Meningsbyggnad, med huvudsatser, bisatser och skiljetecken samt textbindning med hjälp av sambandsord. Stavning, ords böjningsformer och ordklasser.” (åk 4-6)

”Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven skriver olika slags texter med **viss** språklig variation, **i huvudsak** fungerande struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett i huvudsak fungerande sätt.”

”Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.”

Vecka 1. Personbeskrivningar

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en text som innehåller en tydlig personbeskrivning, t.ex. en novell eller ett personporträtt.
tala, samtala	☐ Eleven identifierar kännetecknen för personbeskrivning i den aktuella texten.
skriva	☐ Eleven börjar skriva en personbeskrivning. ☐ Eleven formulerar beskrivningar genom att bygga ut text med adjektiv, använda synonymer och sambandsord.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
grammatik	☐ Eleven böjer adjektiv (adjektivkongruens)
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Novell eller personporträtt (t ex dokumentär, biografi, tidningsreportage, se Skönlitteratur och läsning, modul O) • Arbete med utmärkande drag för en personbeskrivning • Skrivmall för personbeskrivningar • Grammatik, ord, texttyper 3.3.1, 5.1

Vecka 2. Personbeskrivning – eget skrivande

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en text som innehåller personbeskrivning, t.ex. novell eller personporträtt. ☐ Eleven tränar på att läsa mellan raderna.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om personbeskrivningar
skriva	☐ Eleven skriver färdigt sin personbeskrivning.
grammatik	☐ Eleven övar på att fylla i ett satsschema på egen hand.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Text med personbeskrivning (se Skönlitteratur och läsning, modul O) • Skrivmall för personbeskrivningar • Lucktextövning med fokus på personbeskrivning (adjektiv) • Arbete med satsschema • Grammatik, ord, texttyper kap. 2.4, 7.1

Vecka 3. Miljöbeskrivning**Veckomål**

läsa	☐ Eleven läser en text med tydlig miljöbeskrivning. ☐ Eleven tränar på att läsa mellan raderna.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om kännetecken för miljöbeskrivning i den aktuella texten.
skriva	☐ Eleven börjar skriva en miljöbeskrivning.
grammatik	☐ Eleven övar på ordföljd i huvudsats och bisats. ☐ Eleven fyller i ett satsschema på egen hand.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.

Resurser/ förslag på aktiviteter	• Text med personbeskrivning (se Skönlitteratur och läsning, modul O) • Skrivmall för miljöbeskrivning • Lucktextövning med fokus på personbeskrivning (adjektiv) • Arbete med satsscheman, i huvudsats respektive bisats
--	--

Vecka 4. Miljö- och personbeskrivningar – analytiska perspektiv

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en text och identifierar miljö- och personbeskrivningar och drar slutsatser vad som står på och mellan raderna i texten.
tala, samtala	☐ Eleven lyssnar på texter och samtalar om dessa.
grammatik	☐ Eleven använder substantivets bestämda och obestämda form.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med bestämd och obestämd form. • Grammatik, ord, texttyper, kap. 3.2.8, 3.3.1

Modul 13. Argumenterande text (2 v.)

Termin 3, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
Språk	11. Argumen- terande text; debattinlägg				12. Miljö- och personbe- skrivningar				13. Ar- gumen- teran- de text				14. Leda och delta i samtal; samman- fattande text				15. Sak- prosa; reso- ner- ande text			
kun- skaps- område	Muntlig debatt				Lässtrategier				Läs- strate- gier; skriv- regler				Läsa högt; delta i samtal				For- mell text			
tema- förslag	Etik och moral (samarb. med SO)				Skönlittera-tur				Indust- rialism och ut- vand- ring				Träning inför muntligt nationellt prov				Mass- medi- er; käll- kritik			
Skön- litte- ratur	M. Dag bok	N. Etik och moral		O. Astrid Lindgren: person- beskrivn.			P. Kärlek- ens och hatets språk		Q. Främ- ling- skap		R. En svensk klassiker				S. Rymd- en					

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 13 I SVA

Eleven identifierar och definierar kännetecknen för en argumenterande text. Eleven producerar en egen argumenterande text. Eleven lär sig ett antal lässtrategier. Eleven deltar i en gruppdiskussion och uttrycker sin åsikt och argumenterar för denna samt lyssnar på andras åsikter och argument. Eleven övar på uttal och högläsning. Eleven lär sig användningen av substantivets bestämd och obestämd form samt adjektivböjning.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Meningsbyggnad [...] med hjälp av sambandsord.” (åk 4-6)

”Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang.” (åk 7-9)

”Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.” (åk 7-9)

”Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.”

(åk 7-9)

”Att ge och ta emot respons på texter.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del utvecklar samtalen och diskussionerna. Eleven framför åsikter med till viss del underbyggda argument.”

”Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation, i huvudsak fungerande struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett i huvudsak fungerande sätt.”

Vecka 1. Den argumenterande textens kännetecken, skillnad mellan fakta och åsikter – eget skrivande

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven repeterar kännetecknen för en argumenterande text (se modul 11). ☐ Eleven skiljer mellan fakta och åsikter.
läsa	☐ Eleven hittar åsikt/tes, argument, motargument och belägg i en argumenterande text.
skriva	☐ Eleven skriver en argumenterande text utifrån en skrivmall.
ordförråd	☐ Eleven övar på adjektivböjning samt användning av obestämd och bestämd form av adjektivet. ☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat. ☐ Eleven använder sambandsord.
uttal och litterarisering	☐ Eleven tränar på uttal och högläsning. ☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Ordkort, ordlista och tillhörande ämnestext • Skrivmall för argumenterande text • Övning med adjektivböjning samt bestämd och obestämd form • Text för uttal och högläsning (se Skönlitteratur och läsning, modul Q)

- Övning med sambandsord
- Grammatik, ord, texttyper kap. 3.3.1 (adjektivets bestämning och bestämd form), 9.3 (argumenterande text)

Vecka 2. Respons och bearbetning

Veckomål

skriva	☐ Eleven får lärarrespons på sin argumenterande text. ☐ Eleven bearbetar sin argumenterande text och utvecklar den utifrån lärarens respons.
grammatik	☐ Eleven repeterar och övar grammatikmoment utifrån lärarens respons.
läsa	☐ Eleven övar på ett antal lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven deltar aktivt i en gruppdiskussion.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven tränar på uttal och högläsning. ☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Övningar för argumenterande text • Texter för uttal, högläsning samt för lässtrategier (se Skönlitteratur och läsning, modul Q) • Grammatik, ord, texttyper kap. 9.11 (bindeord)

Modul 14. Leda och delta i samtal; sammanfattande text (5 v.)

Termin 3, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
Språk	11. Argumen- terande text; debattinlägg				12. Miljö- och personbe- skrivningar				13. Ar- gumen- teran- de text				14. Leda och delta i samtal; samman- fattande text				15. Sak- prosa; reso- ner- ande text			
kun- skaps- område	Muntlig debatt				Lässtrategier				Läs- strate- gier; skriv- regler				Läsa högt; delta i samtal				Formell text			
tema- förslag	Etik och moral (samarb. med SO)				Skönlittera-tur				Indust- rialism och ut- vand- ring				Träning inför muntligt nationellt prov				Mass- medi- er; käll- kritik			
Skön- litte- ratur	M. Dag bok	N. Etik och moral		O. Astrid Lindgren: person- beskrivn.		P. Kärlek- ens och hatets språk		Q. Främ- ling- skap		R. En svensk klassiker				S. Rymd- en						

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 14 I SVA

Förberedelser inför nationella provets muntliga del. Eleven läser och sammanfattar en text för att sedan samtala om den. Eleven leder en gruppdiskussion om denna text. Eleven sammanfattar vad gruppen har pratat om. Eleven deltar i diskussioner om de andra elevernas texter.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang.” (åk 7-9)

”Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.” (åk 7-9)

”Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.” (åk 7-9)

”Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Talmanus

samt analoga och digitala verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **flyt** och visar **grundläggande** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet. Eleven för enkla resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också grundläggande kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.”

”Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del utvecklar samtalen och diskussionerna. Eleven framför åsikter med till viss del underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med i huvudsak fungerande struktur och innehåll och viss anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.”

Vecka 1. Läsning och sammanfattning av text

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser och sammanfattar en text gemensamt med klassen. ☐ Eleven läser en text på egen hand. ☐ Eleven tränar läsförståelse genom att läsa instruktionen till den muntliga uppgiften på gamla nationella prov.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om en gemensam text. ☐ Eleven deltar i samtal om det nationella provet.
skriva	☐ Eleven skriver gemensamt med klassen en sammanfattning av en text. ☐ Eleven sammanfattar skriftligt det väsentliga i en text.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med sammanfattningar och samtalsfrågor • NP, delprov A från tidigare år • Genomgång av instruktioner inför nationella provet

Vecka 2. Förberedelse för att leda och delta i samtal om text

Veckomål

skriva	☐ Eleven formulerar skriftligt samtalsfrågor med utgångspunkt i sin text.
tala, samtala	☐ Eleverna sitter i basgrupper och jämför sina sammanfattningar av texten samt samtalar om den med utgångspunkt i sina samtalsfrågor. ☐ Eleven tränar på fraser för att leda och delta i diskussioner.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete i basgrupper där alla har läst samma text • NP, texter från delprov A från tidigare år

Vecka 3 och 4. Leda och delta i textsamtal; sammanfatta text för andra

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en ny text.
skriva	☐ Eleven sammanfattar den lästa texten och formulerar diskussionsfrågor.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i diskussionerna om de andra elevernas texter. ☐ Eleven formulerar muntligt sina åsikter, leder diskussionen och sammanfattar vad gruppen har pratat om. ☐ Eleven får individuell respons på diskussionen av läraren. ☐ Eleven reflekterar över hur diskussionen gick.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven läser i textdiskussionen sammanfattningen av sin text högt. ☐ Eleven läser i textdiskussionen upp diskussionsfrågorna.

Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete i tvärgrupper där eleverna har läst olika texter • NP, texter från delprov A från tidigare år • Genomgång av instruktioner och tider inför NP
--	--

Vecka 5. Det muntliga nationella provet

Veckomål

läsa	☐ Eleven övar på instruktionerna för det nationella provet, delprov A.
skrivande	☐ Eleven genomför det nationella provet, delprov A.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• NP, delprov A

Modul 15. Resonerande text; sakprosa (2 v.)

Termin 3, hösttermin

vecka	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52		
Språk	11. Argumen- terande text; debattinlägg				12. Miljö- och personbe- skrivningar				13. Ar- gumen- teran- de text				14. Leda och delta i samtal; samman- fattande text				15. Sak- prosa; reso- ner- ande text				
kun- skaps- område	Muntlig debatt				Lässtrategier				Läs- strate- gier; skriv- regler				Läsa högt; delta i samtal				Form- mell text				
tema- förslag	Etik och moral (samarb. med SO)				Skönlittera-tur				Indust- rialism och ut- vand- ring				Träning inför muntligt nationellt prov				Mass- medi- er; käll- kritik				
Skön- litte- ratur	M. Dag bok	N. Etik och moral		O. Astrid Lindgren: person- beskrivn.				P. Kärlek- ens och hatets språk		Q. Främ- ling- skap				R. En svensk klassiker				S. Rymd- en			

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 15 I SVA

Eleven läser en resonerande text med kunskapsutforskande syfte och redogör för vad som utmärker denna texttyp genom att identifiera och definiera dragen i texten. Eleven skriver även en resonerande text på egen hand. Eleven använder då korrekt ordföljd i huvudsats och bisats. Eleven nyanserar resonemang med satsadverb.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.” (åk 7-9)
 ”Disposition och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg. Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.” (åk 7-9)
 ”Språkliga strukturer och normer. Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning. Ordklasser och satsdelar.” (åk 7-9)
 ”Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.” (åk 7-9)
 ”Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven skriver olika slags texter med **viss** språklig variation, **i huvudsak** fungerande struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett i huvudsak fungerande sätt.” (åk 7-9)

Vecka 1. Läsa och skriva resonerande text

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en resonerande sakprosatekst. ☐ Eleven använder relevanta lässtrategier för att inhämta kunskap från texten.
tala, samtala	☐ Eleven identifierar och definierar vad som utmärker en resonerande sakprosatekst. ☐ Eleven samtalar om den aktuella texten.
skriva	☐ Eleven påbörjar skrivandet av en resonerande sakprosatekst.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
grammatik	☐ Eleven övar på användning av inledande adverbialbisatser med korrekt ordföljd i meningen ☐ Eleven övar på användning av modala satsadverb
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Resonerande sakprosatekst, gärna i samarbete med ett SO-ämne • Se Skolverksmodulen Att främja elevers lärande i SO, del 4, Texter och texttyper i SO, www.skolverket.se • Skrivmall för resonerande text • Grammatik, ord, texter kap. 6.2.2; 7.4.2.1-4; 7.4.2.8; 9.3, 9.5

Vecka 2. Skriva och revidera resonerande text

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven repeterar vad som utmärker en resonerande sakprosatekst. ☐ Eleven repeterar fraser som är typiska för en resonerande sakprosatekst.
skriva	☐ Eleven skriver färdigt sin resonerande sakprosatekst. ☐ Eleven reviderar sin resonerande sakprosatekst utifrån lärarrespons.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Resonerande sakprosatexter, gärna i samarbete med ett SO-ämne

Termin 4. Modul 16. Texttyper och genrer inför det nationella provet (9 v.)

Termin 4, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	16. Texttyper och genrer inför det nationella provet												17. Muntlig		presen-tation		18. Novell, läsförståelse				19. Språk-sociologi och variation		
kun-skaps-område	Läs-strategier		Krönika				Reso-neran-de text			NP	Texter i kon-text, person-ligt brev,			svens-ka för-fattare		Lässtrategier; förbättra texter					Språklig variation		
Skön-litte-ratur	T. Deckare				U. Hel roman					U. forts.				V. August Strind-berg		W. Männ-iska och natur		X. Noveller					

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 16 I SVA

Eleven arbetar mot det nationella provet i svenska som andraspråk, genom att träna på några olika texttyper och genrer. Här ligger fokus på lässtrategier och språkriktighet. Eleven övar även på att referera och källhänvisa till olika texter och medier.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.” (Centralt innehåll åk 7–9).

”Hur man refererar, citerar och gör källhänvisningar, även referenser till digitala medier.” (åk 7-9)

”Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.” (åk 7-9)

”Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med flyt och visar grundläggande läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet. Eleven för enkla resonemang om innehållet i olika texter.”

”Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation, i huvudsak fungerande struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett i huvudsak fungerande sätt.”

”Eleven söker och väljer med viss säkerhet information från olika källor och presenterar informationen på ett i huvudsak fungerande sätt, med egna formuleringar, ämnesrelaterat språk samt citat och källhänvisningar.”

Vecka 1. Läsning och lässtrategier

Veckomål

läsa	☐ Eleven identifierar de texttyper och genrer som återfinns i det nationella provet. ☐ Eleven använder några lässtrategier relevanta för respektive texttyp.
tala, samtala	☐ Eleven sammanfattar och presenterar muntligt innehållet i en text.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Repetition och samtal om olika lässtrategier och hur de kan användas • Gemensamma lässtrategiövningar • Grammatik, ord, texter kap. 9

Vecka 2. Lässtrategier, läsning och det nationella provet

Veckomål

läsa	☐ Eleven använder relevanta lässtrategier i arbetet med texthäftet för det nationella provet. ☐ Eleven övar på att notera skillnader mellan sakprosa och skönlitteratur. ☐ Eleven läser den aktuella gemensamma texten.
skriva	☐ Eleven gör en skrivuppgift i anslutning till den gemensamma texten.

tala, samtala	☐ Eleven diskuterar trovärdighet i relation till de olika texterna som läses under modulen.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Gemensam läsning/avlyssning av texter i ett äldre nationellt prov

Vecka 3. Krönika

Veckomål

läsa	☐ Eleven identifierar texttypen krönika. ☐ Eleven läser några krönikor och använder relevanta lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven diskuterar källkritik i relation till krönikorna som läses under veckan.
skriva	☐ Eleven formulerar tankar om den aktuella texten som en start inför att skriva en egen krönika.
grammatik	☐ Eleven identifierar och resonerar hur verb används i de aktuella texterna.
ordförråd	☐ Eleven utvecklar sitt ordförråd genom att arbeta med synonymer. ☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Se definition av texttypen krönika på www.skolverket.se • Genomgång av gammalt nationellt prov • Övningar med synonymer och läsförståelse

Vecka 4. Krönika, beskrivningar och adjektivets böjning

Veckomål

läsa	☐ Eleven använder relevanta lässtrategier för att förstå text och uppgiftsformuleringar i det nationella provet. ☐ Eleven svarar på innehållsfrågor till krönikor.
skriva	☐ Eleven formulerar beskrivningar genom att öva på att bygga ut text med adjektiv, använda synonymer och sambandsord.
tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om vad det innebär att ha en röd tråd i texten, med särskilt fokus på hur textens avslutning hänger ihop med textens inledning.
grammatik	☐ Eleven böjer adjektiv (adjektivkongruens).
ordförråd	☐ Eleven använder sambandsord och synonymer. ☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Olika typer av texter som underlag för läsförståelse • Gemensamt arbete med krönikor: exempelvis krönikorna <i>Insikt</i> och <i>Varför kan inte män krama varandra?</i> • Arbete med ett gammalt nationellt prov • Grammatik, ord och texter kap 3.3.1 och 5.2

Vecka 5. Krönika, läsförståelse och skrivande

Veckomål

läsa	☐ Eleven använder relevanta lässtrategier för att förstå text och uppgiftsformuleringar i det nationella provet. ☐ Eleven övar på att läsa på, mellan och bortom raderna i den aktuella krönikan. ☐ Eleven genomför ett läsförståelsetest.
skriva	☐ Eleven skriver en kortare krönika och använder sambandsord.
grammatik	☐ Eleven utvidgar sin förmåga att formulera beskrivningar och bygga ut text, t.ex. genom att använda adjektivfraser,

	utbyggda nominalfraser (t.ex. substantiv med attribut) och sambandsord.
	☐ Eleven arbetar med adjektivets böjning (adjektivkongruens).
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Underlag för arbete med krönikor: exempelvis krönikorna <i>Insikt</i> och krönikan <i>Varför kan inte män krama varandra?</i> • Arbete med ett gammalt nationellt prov

Vecka 6. Resonerande text, läsförståelse och huvudsats- och bisats

Veckomål

läsa	☐ Eleven övar på läsförståelse genom att läsa resonerande texter. ☐ Eleven visar sin förståelse av de resonerande texterna genom att svara på innehållsfrågor.
tala, samtala	☐ Eleven anlägger ett källkritiskt perspektiv på de resonerande texterna som läses under modulen.
skriva	☐ Eleven förbereder sig inför att skriva en resonerande text genom att inventera, avgränsa och läsa in sig på ett ämne.
grammatik	☐ Eleven använder synonymer, liknelser och metaforer. ☐ Eleven tränar på ordföljden i huvudsats och bisats.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Gustaf Skar & Kjell Lars Berge, Lärportalen, Skolverksmodul Skriva i alla ämnen, åk 4–6, del 7: "Skrivrespons och bedömning av texter" • Björn Kindenberg & Maria Wiksten, "Ämnesövergripande arbete med resonerande texter i SO", Symposium 2018.

Vecka 7. Resonerande text

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven definierar huvuddragen i en resonerande text.
läsa	☐ Eleven läser igenom och arbetar med sin förståelse av de texter som utgör underlag för den egna resonerande texten.
skriva	☐ Eleven skriver en resonerande text med fungerande struktur och relevant faktaurval samt källhänvisningar.
grammatik	☐ Eleven använder ett fungerande språk i sin resonerande text, i fråga om grammatik.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Utbildningsfilmer

Vecka 8. Resonerande text

Veckomål

läsa	☐ Eleven använder sig av det underlag de behöver för att skriva sin resonerande text.
skriva	☐ Utifrån respons från kamrater och läraren utvecklar och förbättrar eleven sin resonerande text. ☐ Eleverna övar på gamla nationella prov.
språkriktighet	☐ Eleven använder ett fungerande språk i sin resonerande text.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Gemensam träning av kamratrespons på elevtexter. Här ställer elever frågor till varandra, både innehållsliga och språkliga, och ger förslag på förbättringar.

- Gamla nationella prov och övningar

Vecka 9. Nationellt prov/Resonerande text

Veckomål ☐ Eleverna genomför det nationella provet.

Resurser/
förslag på
aktiviteter • Gamla nationella prov och övningar

Modul 17. Muntlig presentation och brevskrivning (4 v.)

Termin 4, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	16. Texttyper och genrer inför det nationella provet										17. Muntlig		presen-tation	18. Novell, läsförståelse				19. Språk-sociologi och variation					
kun-skaps-område	Läs-strate-gier		Krönika		Reso-neran-de text				NP	Texter i kon-text, person-ligt brev,			svens-ka för-fattare	Lässtrategier; förbättra texter				Språklig variation					
Skön-litte-ratur	T. Deckare			U. Hel roman				U. forts.					V. August Strind-berg	W. Männ-iska och natur	X. Noveller								

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 17 I SVA

Eleven förbereder och genomför en presentation av exempelvis en svensk författare eller en person. Eleven illustrerar sin presentation med musik och bild. Eleven skriver ett personligt brev och förbättrar detta efter lärarrespons.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.” (åk 7-9) ”Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Talmanus samt analoga och digitala verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer.” (åk 7-9)

”Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord, bild och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra [...]” (åk 7-9)

”Några skönlitterärt betydelsefulla författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven söker och väljer med viss säkerhet information från olika källor och presenterar informationen på ett i huvudsak fungerande sätt, med egna formuleringar, ämnesrelaterat språk samt citat och källhänvisningar. Eleven för

till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.”

”Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation, **i huvudsak fungerande** struktur och innehåll samt viss anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang.”

”Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del utvecklar samtalen och diskussionerna. Eleven framför åsikter med till viss del underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med i huvudsak fungerande struktur och innehåll och viss anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.”

Vecka 1. Vad är en muntlig presentation?

Veckomål

läsa	☐ Eleven väljer ut relevant information om den person som presenteras. ☐ Eleven läser källkritiskt.
tala, samtala	☐ Eleven använder enkla retoriska grepp i sin muntliga presentation.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Arbete med korta muntliga övningar • Skönlitteratur och läsning, modul R, U, V • Utbildningsfilmer om Carl Jonas Love Almqvist, Carl Michael Bellman m.fl.

Vecka 2. Personligt brev

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser och identifierar personliga brev till innehåll och form.
tala, samtala	☐ Eleven förbereder sin muntliga presentation.
skriva	☐ Eleven skriver ett personligt brev. ☐ Eleven förbättrar efter lärarrespons sitt personliga brev.

ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Gemensam genomgång av personliga brev • Utbildningsfilmer: Komma igång, Formellt och informellt språk.

Vecka 3. Förberedelse inför muntlig presentation

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven förbereder sin muntliga presentation. ☐ Eleven väljer musik och bild till sin presentation. ☐ Eleven motiverar sitt val av musik och bild.
grammatik	☐ Eleven använder adjektiv (på ett korrekt sätt) i sitt presentationsmanus.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Förberedelse av det muntliga framträdandet: skriva talmanus och öva framförande • Utbildningsfilmer om Informationssökning, Källkritik, Källkritik på internet

Vecka 4. Muntlig presentation

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven håller sin muntliga presentation inför klassen. ☐ Eleven lyssnar på och ger respons på de andra elevernas presentationer.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar uttal av adjektivböjningar i helklass. ☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.

**Resurser/
förslag på
aktiviteter**

- Strukturerad positiv återkoppling på presentationerna för att uppmuntra aktivt lyssnande. Eleverna kan till exempel skriva/ställa frågor till varandra efter varje presentation. Åhörarna kan också få specifika uppgifter som exempelvis göra iakttagelser av presentationens innehåll och form.

Modul 18. Novell: genremedvetenhet, lässtrategier, litteratursamtal och skrivande (5 v.)

Termin 4, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	16. Texttyper och genrer inför det nationella provet										17. Muntlig			presen-tation		18. Novell, läsförståelse			19. Språk-sociologi och variation				
kun-skaps-område	Läs-strate-gier		Krönika		Reso-neran-de text					NP	Texter i kon-text, person-ligt brev,			svens-ka för-fattare		Lässtrategier; förbättra texter			Språklig variation				
Skön-litte-ratur	T. Deckare				U. Hel roman				U. forts.					V. August Strind-berg		W. Männ-iska och natur		X. Noveller					

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 18 I SVA

Eleven läser noveller, gemensamt och enskilt, och resonerar kring dem i tal och skrift. Eleven utvecklar sin läsförmåga och sina lässtrategier, inklusive strategier för att föra ett samtal framåt. Eleven skriver som avslutning en novell för att tillämpa sin genrekunskap.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang.” (åk 7-9)

”Att ge och ta emot respons på texter.” (åk 7-9)

”Disposition och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg.” (åk 7-9)

”Språkliga strukturer och normer. Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning. Ordklasser och satsdelar.” (åk 7-9)

”Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.” (åk 7-9)

”Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värde-laddning.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med flyt och visar grundläggande läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet. Eleven för enkla resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också grundläggande kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.”

Vecka 1. Genremedvetenhet, lässtrategier

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser en novell gemensamt i klassen och tillämpar olika lässtrategier.
tala, samtala	☐ Eleven identifierar och definierar genredragen i en novell.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Noveller (se Skönlitteratur och läsning, modul X)• Gemensam genomgång av novell som skönlitterär genre• Den aktuella novellen introduceras av läraren för att ge eleverna förförståelse• Läraren läser en novell högt för klassen och stannar upp för att illustrera olika lässtrategier• Läsningen av novellen avslutas med ett gemensamt samtal om novellens innehåll och vilka lässtrategier som använts

Vecka 2. Verbens funktion i texter

Veckomål

grammatik	☐ Eleven identifierar verbets olika tempusformer i en text.
☐ Eleven använder verb i olika tempusformer.
tala, samtala	☐ Eleven gör iakttagelser av och deltar i samtal om hur läsoplevelsen förändras med tempusbyte.
skriva	☐ Eleven börjar skriva en egen novell och fattar beslut om vilket tempus händelserna ska utspelas i.

ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Eleverna kan få i uppgift att ändra tempus i ett kortare avsnitt ur en novell: från presens till preteritum eller tvärtom för att träna tempusmedvetenhet. • Noveller (se Skönlitteratur och läsning, modul X) • Grammatik, ord texter. 4.2; 4.3.1; 4.4.1; 4.4.3

Vecka 3. Novelläsning, referat och samtal

Veckomål

läsa	☐ Eleven läser noveller. ☐ Eleven läser en kamrats utkast till novell som förberedelse till kamratrespons. ☐ Eleven genomför ett läsförståelsetest.
skriva	☐ Eleven skriver ett referat av en novell. ☐ Eleven skriver vidare på sin egen novell.
tala, samtal	☐ Eleven samtalar om novellens innehåll och budskap
grammatik	☐ Eleven arbetar med bisatser och kan använda dessa i sin novell.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Noveller (se Skönlitteratur och läsning, modul X) • Litteratursamtal om hur olika texter kan beröra läsaren på olika sätt

Vecka 4. Novellskrivande och kamratrespons

Veckomål

läsa	☐ Läsning av en novell med fokus på miljö- och personbeskrivningar.
------	--

skriva	☐ Eleven utvecklar sin novell med miljö- och personbeskrivningar och skriver färdigt sitt utkast. ☐ Eleven skriver färdigt sin novell.
tala, samtala	☐ Eleven ger och får kamratrespons.
grammatik	☐ Eleven tränar på ordföljd i huvudsats och bisats.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven läser sin novell högt i klassen. ☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Övningar i kamratrespons

Vecka 5. Resonerande text

Veckomål

skriva	☐ Eleven skriver en resonerande text med utgångspunkt i en frågeställning som är kopplad till novellen.
grammatik	☐ Eleven identifierar ordföljd i huvudsats och bisats i en exempeltext och jämför med sin egen text.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• I par eller i grupp läser eleverna utdrag ur varandras resonerande texter och hjälps åt att rätta ordföljd i huvudsats och bisats.

Modul 19. Språksociologi och variation (3 v.)

Termin 4, vårtermin

vecka	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Språk	16. Texttyper och genrer inför det nationella provet										17. Muntlig			presen-tation		18. Novell, läsförståelse				19. Språk-sociologi och variation			
kun-skaps-område	Läs-strate-gier		Krönika		Reso-neran-de text					NP	Texter i kon-text, person-ligt brev,			svens-ka för-fattare		Lässtrategier; förbättra texter				Språklig variation			
Skön-litte-ratur	T. Deckare				U. Hel roman				U. forts.					V. August Strind-berg		W. Männ-iska och natur		X. Noveller					

MODULINNEHÅLL FÖR MODUL 19 I SVA

Eleven visar förståelse för att olika faktorer kan påverka en människas språk och att språkbruk varierar i olika geografiska regioner. Eleven resonerar kring sitt eget språk och redogöra för skillnaden mellan en dialekt och en brytning. Eleven redogör för några skillnader mellan svenskan och ett annat språk, till exempel elevens modersmål, ett nordiskt grannspråk, eller ett nationellt minoritetsspråk.

Ur Centralt innehåll, Lgr 22:

”Språkliga strukturer och normer. Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning.” (åk 7-9)

”Språkliga handböcker och digitala verktyg för ordförståelse, språkriktighet och variation.” (åk 7-9)

”Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.” (åk 7-9)

”Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och sociolekter. Framträdande skillnader och likheter mellan de nordiska språken. De nationella minoritetsspråken i Sverige och deras ställning i samhället.” (åk 7-9)

Ur Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9, Lgr 22:

”Eleven för utifrån givna exempel **enkla** resonemang om några aspekter av språk och språkbruk i Sverige och Norden.”

Vecka 1. Språksociologi

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven deltar i samtal om att språk kan variera beroende på sociologiska faktorer, såsom kön, bostads- och uppväxtort och social klass.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• Swediamaterialet, www.swedia.ling.gu.se kan användas för att illustrera olika geografiska dialekter.

Vecka 2. Brytning och dialekt

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven övar på att beskriva skillnaden mellan en brytning och en dialekt. ☐ Eleven deltar i samtal om skillnader mellan några svenska dialekter.
ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/ förslag på aktiviteter	• En videoinspelad intervju med till exempel Zlatan Ibrahimovic kan användas för att illustrera förortssvenska, vilken skiljer sig från svenska med brytning

Vecka 3. Svenskan och andra språk

Veckomål

tala, samtala	☐ Eleven beskriver några skillnader i tal och skrift i svenskan och ett annat språk, till exempel sitt modersmål eller ett grannspråk. ☐ Eleven resonerar kring vikten av att kunna flera språk.
---------------	---

ordförråd	☐ Eleven arbetar med orden som är kopplade till modulen och temat.
uttal och litterarisering	☐ Eleven övar på att stava, böja, uttala och använda orden som är kopplade till modulen och temat.
Resurser/
förslag på
aktiviteter	• Diskussionsövning: flerspråkighet eller enspråkighet• Be eleverna fundera kring skillnader mellan svenskan och ett annat modersmål, enskilt eller i grupp. Här kan elever lotsas till mer språkvetenskapliga källor.• Se ett avsnitt av den norska tv-serien Skam, eller en annan serie/kortfilm på ett grannspråk.• Utbildningsfilmer om Språkens släktträd, Sveriges nationella minoritetsspråk, språk i Norden• Grammatik, ord, texter kap. 3-7 innehåller många jämförelser mellan svenska och språk som många elever har som modersmål.

Litteratur

August, Diane & Timothy Shanahan. 2006. *Developing Literacy in Second-Language Learners: Report of the National Literacy Panel on Language-Minority Children and Youth*. Mahwah: New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates.

Bigestans, Aina. & Kaya, Anna. 2016. Ett vidgat svenskämne och svenska för nyanlända – om att anpassa svenskämnena och svensklärarutbildningarna till det flerspråkiga samhällets elever. I: Bergh Nestlog, Eva & Larsson, Nils (red.): Svenska – ett inkluderande ämne. Svenskläraryrkesförbundet 2015. Svenskläraryrkesförbundet, Natur och kultur. S. 7–21.

Cummins, Jim. 1981. The role of primary language development in promoting educational success for language minority students. I: C.F. Leyba (red.), *Schooling and language minority students: A theoretical framework*. Los Angeles, CA: Evaluation, Dissemination and Assessment Center, California State University Los Angeles. S. 3–49.

Cummins, Jim. 1984. *Bilingualism and special education: issues in assessment and pedagogy*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters

Cummins, Jim. 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Natur & Kultur, Stockholm

Florin Sädbom, Rebecka. 2015. *I det didaktiska spänningsfältet mellan styrning och elevers lärande. En studie av lärarens tal om och iscensättning av kursplanemål i en mål- och resultatstyrd skola*. Avhandling. Jönköping: Högskolan i Jönköping.

Gibbons, Pauline. 2002. *Scaffolding Language. Scaffolding Learning. Teaching Second Language Learners in the Mainstream Classroom*. Houghton Mifflin Harcourt: Heinemann.

Gibbons, Pauline. 2009. *Lyft språket, lyft tänkandet. Språk och lärande*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Hakuta, Kenji, Yuko Goto Butler & Daria Witt. 2000. *How long does it take English learners to attain proficiency?* Stanford, CA: University of California Linguistic Minority Research Institute. Policy Report 2000-1.

Halliday, Michael & Hasan, Ruqaiya. 1989. *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford University Press, Oxford. <https://doi.org/10.2307/3586740>.

- Håkansson, Jan & Daniel Sundberg. 2012. *Utmärkt undervisning. Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur & Kultur
- Håkansson, Jan & Daniel Sundberg. 2016. *Utmärkt skolutveckling. Forskning om skolförbättring och måluppfyllelse*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Johansson, Britt & Anniqa Sandell Ring. 2010. *Låt språket bära. Genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren, Uppsala.
- Kuyumcu, Eija. 2004. Genrer i skolans språkutvecklande arbete. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 573–596.
- Kuyumcu, Eija. 2013. Genrepedagogik som verktyg i språk-och kunskapsutvecklande undervisning och lärande. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur. 605–632.
- Lgr 22. 2022. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Skolverket.
- Lim Falk, M. 2017. *Planera för progression*. Skolverket: Skolverkets språk, läs- och skrivutveckling. Modul: Nyanländas språkutveckling. Skolverket, <https://larportalen.skolverket.se>.
- Lindberg, Inger. 2007. Forskning om läromedelsspråk och ordförrådsutveckling. I: I. Lindberg & S. Johansson Kokkinakis, *OrdIL. En korpusbaserad kartläggning av ordförrådet i läromedel för grundskolans senare år*. (Rapporter om svenska som andraspråk (ROSA). 7.). Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk, Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet. S. 13–60.
- Lindberg, Inger. 2011. Språk för lärande i en mångspråkig skola. I: S. Eklund (red.), *Lärarkretsens kulturella dimensioner*. Forskning om undervisning och lärande 6. Stockholm: Stiftelsen SAF i samarbete med Lärarförbundet. S. 7–29.
- Lindberg, Inger & Hyltenstam, Kenneth. 2013. Flerspråkiga elevers språkutbildning. I: M. Olofsson (red.), *Symposium 2012. Lärarrollen i svenska som andraspråk*. Nationellt centrum för svenska som andraspråk. Stockholm: Stockholms universitets förlag.
- Mariani, Luciano. 1997. Teacher support and teacher challenge in promoting learner autonomy. *Perspectives*, 23(2). *A Journal of TESOL Italy* 23 (2).
- Martin, J.R. & Rothery, J. 1986. What a functional approach to the writing task can show teachers about “good writing”. I: B. Couture (red.), *Functional Approaches to Writing: Research Perspectives*. London: Francis Pinter.

- Martin, J.R. & White, P.R.R. 2005. *The language of evaluation*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Myndigheten för skolutveckling. 2004. Kartläggning av svenska som andraspråk. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Nordenbo, Sven Erik, Michael Søgaard Larsen, Neriman Tiftikci, Rikke Eline Wnedt & Susan Østergaard. 2008. *Teacher competences and pupil achievement in pre-school and school. A systematic review carried out for The Ministry of Education and Research*, Oslo. Copenhagen: Danish Cleraringhouse for Educational Research, School of Education, University of Aarhus.
- Odenstad, Christina. 2018. *Medborgarkunskap i fokus: Samhällskunskapsundervisning för nyanlända*. Avhandling. Karlstad: Karlstad universitet.
- Polias, John, Inger Lindberg & Karin Rehman. 2017. Stöttning på olika nivåer. Skolverkets språk, läs- och skrivutveckling. Modul: Nyanländas språkutveckling. Skolverket, <https://larportalen.skolverket.se>
- Schleppegrell, Mary. 2004. *The Language of schooling. A Functional Linguistic Perspective*. London: Lawrence Erlbaum.
- SKL 2019. Framgångsfaktorer för skolans utveckling. Sveriges kommuner och landsting.
- Skolinspektionen. 2010. Framgång i undervisningen. En sammanställning av forskningsresultat som stöd för granskning på vetenskaplig grund i skolan. Dnr 2010:1284.
- Skolverket. 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp och möjligheter*. Stödmaterial. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2660>.
- Skolinspektionen. 2014. Utbildning för nyanlända elever. Rapport 2014:03. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolinspektionen 2019. Svenska som andraspråk i årskurs 7–9.
- Skolverket. 2016. *Språkin introduktion*. Skolverkets rapport 436. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. 2017. *Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 7–9 och i gymnasieskolan*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. 2018. Uppföljning av språkin introduktion. Beskrivande statistik på nationell nivå och nyanlända elevers övergångar till och från språkin introduktion. *Rapport 469*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. 2019. *Formativ bedömning*.

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/bedomning-i-grundskolan/formativ-bedomning-i-grundskolan>

Thomas, Wayne P. & Collier, Virginia. 1997. School Effectiveness for Language Minority Students. NCBE Resource Collection Series, No. 9. National Clearinghouse for Bilingual Education, George Washington University, Center for the Study of Language and Education, 2011 Eye Street, N.

<https://eric.ed.gov/?id=ED436087>.

Thomas, Wayne P. & Collier, Virginia. 2002. A National Study of School Effectiveness for Language Minority Students' Long-Term Academic Achievement.

<https://escholarship.org/uc/item/65j213pt>.